SVOBODNA SLOVENIJA | 85 LET

ESLOVENIA LIBRE

Glasilo Slovencev v Argentini

www.svobodnaslovenija.com.ar Svobodna Slovenija svobodna.slovenija

Leto LXXXV | 1. novembra 2026 - Buenos Aires, Argentina | **Št. 22**

VISOKI OBISK IZ SLOVENIJE V DOMU V SAN MARTÍNU

Prisrčno srečanje, ki krepi vezi in navdihuje

San Martín – V soboto ob približno 11. uri dopoldne je Slovenski dom v San Martínu zaživel v znamenju izjemno pomembnega in doživetega dogodka. V našo sredo so namreč prišle državna sekretarka na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Helena Jaklitsch, Jasna Vrečko ter veleposlanica Republike Slovenije v Argentini Tina Vodnik.

Ob prihodu je ugledne delegatke najprej toplo sprejelo vodstvo doma na čelu s predsednikom Marjanom Boltežarjem. Medtem so jih v spodnji dvorani z velikim pričakovanjem, veseljem in vznemirjenjem nestrpno pričakovali učenci in učiteljice Rožmanove šole. Poseben in prisrčen trenutek dobrodošlice sta pripravila Ljubi Skale, oblečena v slovensko narodno nošo in Oto Štumberger, odet v tradicionalno gavčevsko oblačilo (z *bombacho*, ponČem in bereto). V imenu vseh otrok, ki so prav tako komaj čakali ta trenutek, sta dr. Heleni Jaklitsch in Jasni Vrečko izročila lep šopek rož.

Tople besede dobrodošlice in pogled v bogato zgodovino šole

Srečanje z najmlajšimi se je nato nadaljevalo z iskrenim in lepim pozdravom, ki ga je v imenu šole izrekla ena od voditeljic, Saši Podržaj. Prisotnim predstavnicam se je zahvalila za prihod v Slovenski dom, kjer Rožmanova šola že neprekinjeno 74 let ohranja slovenski jezik, kulturo in vero med Slovenci v Argentini.

V svojem nagovoru se je sprehodila skozi bogato zgodovino ustanove – od skromnih začetkov, ko je gospod Škulj začel zbirati otroke v dvorani katedrale v San Martínu, delovanja učiteljice Frančiške Miklavčič ter dolgotrajnega predanega vodenja gospe Katice Kovač, pa vse do današnjih dni. Šola, ki se je sprva imenovala po Josipu Stritarju, po smrti škofa dr. Gregorija Rožmana nosi njegovo ime, od leta 1961 pa deluje v prostorih našega doma.

Poudarila je tudi nedavno pomembno prelomnico v vodenju: po kar četrt stoletja predanega dela Nine Pristovnik Diaz (ki je šolo vodila od leta 2001 do decembra 2025) sta krmilo prevzeli mlajši sodelavki Juli Kastelic in Saši Podržaj.

Danes ustanovo obiskuje 20 učencev na lokaciji, tri učenke pa se pouka udeležujejo na daljavo. Kljub izzivom, saj le redki otroci doma redno govorijo slovensko, predana ekipa učiteljic (Andrejka Kociman, Sofia Boltežar, Saši Podržaj, Cecilia Malovrh, Magda Zupanc, Ariana Žigart, Katja Filipič, Olga Kociman, Juli Kastelic ter župnik g. Robert Brest) z ljubeznijo in prostovoljnim trudom vsak teden skrbi za kakovosten pouk, pesem, verouk in ohranjanje korenin. Pri tem imajo ključno vlogo tudi starši pod vodstvom predsednice odbora staršev Marte Belec ter odbor Slovenskega doma.

Predstavnice iz matične domovine so se seznanile tudi s cilji in predlogi za prihodnje sodelovanje, predvsem na področju strokovnega izobraževanja prostovoljnih učiteljev, sodelovanja s Centrom za slovenščino kot drugi in tuji jezik, oblikovanja skupnih učnih smernic ter izmenjave izkušenj z zamejskimi šolami. Ob tej priložnosti se je šola iskreno zahvalila Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu za dosedanjo finančno in moralno podporo ter vse tri gospe že zdaj povabila na praznovanje častitljive 75-letnice prihodnje leto.

Otroška pesem, sladko presenečenje in ogled pouka

Nato je dvorana odmevala od otroškega petja. Pod vodstvom Ariane Žigart in Katje Filipič so učenci ponosno in doživeto zapeli štiri pesmi: *Jaz pa pojdem na Gorenjsko, Šumijo gozdovi domači, O moj preljubi, dragi dom* ter *Tvoje ime Slovenija.*

Po nastopu je dr. Helena Jaklitsch otroke razveselila s slovenskimi sladkarijami, kar je izvabilo veliko navdušenja. Otroci so se nato vrnili v svoje učilnice, visoke obiskovalke pa so si z zanimanjem ogledale, kako poteka živahno delo v razredih.

Globoka povezanost z matično domovino in delovno srečanje

V nadaljevanju so si gostje ogledale prostore Našega doma – otroško igrišče, pevsko sobo zbora in druge kotičke. V sejni sobi je sledil uradnejši del, namenjen pogovoru o načinu dela, projektih in izzivih naše skupnosti. Pri tem delovnem posvetu je poleg vodstva doma sodelovala tudi Polona Marolt Makek, predsednica Zveze slovenskih mater in žena San Martín.

Predsednik Marjan Boltežar je v toplem nagovoru izrazil globoko hvaležnost za izkazano pozornost ter poudaril, da dom niso le zidovi, temveč ljudje, generacije in dejavnosti – od šole, mladih, športa, folklore, zbora do rednih nedeljskih svetih maš. Izpostavil je, da čeprav življenje tako daleč od Slovenije zahteva veliko truda, to delajo s ponosom: »Po rodu in srcu smo povezani s Slovenijo, hkrati pa smo ponosni argentinski državljani.« Predstavnicam Slovenije se je zahvalil za njihov čas in podporo ter izrazil željo, da bi se medsebojne vezi v prihodnje še bolj poglobile.

Sproščeno zaključno druženje

Uradnemu delu dneva je sledilo sproščeno in domače druženje v baru doma. Ob kozarcu dobrega argentinskega vina, tradicionalnih empanadah in okusnem prigrizku so se pogovori nadaljevali v izjemno prijetnem vzdušju. V ozadju se je vrtel video s poudarki iz zgodovine in pestrih dejavnosti doma, gospa Helena je prosila za njegovo kopijo.

Iskreno se zahvaljujemo dr. Heleni Jaklitsch, Jasni Vrečko in veleposlanici Tini Vodnik za obisk. Njihov prihod nas je počastil in nam dal novega zagona. Verjamemo, da bo to srečanje še dodatno utrdilo trdne vezi med Slovenijo in nami, ki živimo daleč od domovine svojih prednikov. Naša vrata so jim vedno na široko odprta!

Fotografije in videoposnetke z dogodka si lahko ogledate na naših družbenih omrežjih:

- Facebook
- Instagram

Regina Truden Leber

OBISK DR. HELENE JAKLITSCH IN GE. JASNE VREČKO *v Slovenski vasi*

V soboto, 17. oktobra, točno ob 13. uri, kot je bilo zmenjeno, je prispel avto veleposlanice z državno sekretarko pred Hladnikov dom. Nasmejani obrazi so se zopet srečali, saj smo se videli že na petkov večer v Usina del Arte pri koncertu Avsenikov.

Sprejeli sva jih s predsednico doma Kristino Grbec in z vsemi člani odbora pri vhodu in se takoj usmerili proti šoli. Otroci Baragove šole so že čakali in pozdravili goste. Ga. veleposlanica mag. Tina Vodnik, državna sekretarka dr. Helena Jaklitsch in ga. Jasna Vrečko so takoj za nami prišle do prvega nadstropja, kjer so zastavi in Baragov spomenik. Tam smo pozdravili zastavo kot vsako soboto, ko končamo s poukom, in zapeli Baragovo himno: priprošnjo za njegovo beatifikacijo.

Nato so otroci recitirali »Dramilo« in malo bolj za šalo »Dva potepena šolarja«. Pokazali smo učilnico in tablo, kjer sta deklici narisali zastavo in napisali dobrodošlico ge. Heleni in ge. Jasni. Po fotografiranju in razdelitvi daril so učenci odšli domov. Mi smo se pa z g. Pavletom Novakom usmerili proti cerkvi Marije Kraljice.

Ogledali smo si cerkev in z zanimanjem poslušali, kako je g. Pavle pripovedoval vse o njej. Kako so jo ob nedeljah vaščani zidali, nosili so opeke kot človeška veriga z edine betonirane ceste, ki je bila 600 m. stran od cerkve. Kako je arhitekt Jure Vombergar načrtoval še posebno višino strehe in cerkve nasploh, da bo najvišja točka nad morsko višino v vasi; in prejšnja okna pred prenovitvijo (leta 2009), ki so imela barvaste kvadrate postavljene kot note Gregorijanskega korala. Povedal je tudi o podobi Marije in kako je dobila ime Cerkev Marije Kraljice, ko je papež Pij XII uveljavil Marijino kronanje kot praznik teden po Vnebovzetju.

Namenili smo se proti dvorišču šole, kjer smo si ogledali učilnice, tehniško šolo in vhod v dom za ostarele. Ko nas je že veter in mraz malo stiskal, smo se vrnili v dom, a prej smo si tudi ogledali poseben prostor za žare pokojnih vaščanov pri Marijinem kipu.

Ko smo bili zopet v domu, je sledilo skupno fotografiranje in kratek pogovor z mladino, ker so nekateri morali oditi na srednješolski tečaj in niso mogli ostati na kosilu.

Po blagoslovu jedil smo dobili prav okusno kosilo, goveje meso z ocvrtimi krompirčki in omako z gobami. Med prijateljskim kosilom so se pogovori vrstili z enim, drugim, vprašanja glede Slovenske vasi, dejavnost mladine, slovenskih maš, kaj delamo ob sobotah, ob nedeljah itd.

Za posladek smo bili bolj razdeljeni po mizah, bolj neformalni pogovor - kar po »domače« smo sedeli in se pogovarjali o nogometu, ker so prihajali starejši in mladi fantje na sobotni nogomet. Govorili smo tudi o moderni glasbi o faksu, o sinovih in hčerah, o zanimivosti te nove generacije, ki prinaša drugačna mišljenja o življenju, družini, potovanjih in vsa ta modernost globalizacije.

Kako hitro teče ura med zabavo in prijetnem pogovoru!

Morali smo se posloviti, ker so obiskovalke imele načrtovano še srečanje z g. Grumom. Prej pa smo se še enkrat skupaj slikali.

Pred odhodom smo si rekli nasvidenje še kdaj - taka je ostala obljuba. Za zaključek - še enkrat hvala za vaš obisk!

LvS

70. OBLETNICA NAŠEGA DOMA | *»Zvesti svojim koreninam gradimo prihodnost«*

Leta minevajo, korenine pa ostajajo močne. Iz njih poganjajo nove mladike, ki že sedem desetletij nadaljujejo zgodbo Našega doma.

Pred sedemdesetimi leti so naši dedje in očetje, zaznamovani s težko preteklostjo, ki je Slovence razselila po svetu, na argentinskih tleh zgradili dom, v katerem je ljubezen do Slovenije našla svoje posebno mesto. Bolečina prisilnega izgnanstva, izguba doma in ločenost od rodne zemlje so se globoko zasidrale v njihova srca. Prav zato so začutili potrebo, da stopijo skupaj, si medsebojno pomagajo premostiti trpljenje ter ustvarijo skupnost, v kateri bodo znova našli občutek pripadnosti, varnosti in domačnosti.

Pri gradnji skupnih domov jih je vodila zvestoba krščanskim vrednotam, ljubezen do slovenske domovine ter neomajna želja ohraniti jezik, kulturo in tradicijo svojih prednikov, ter jih prenesti na prihodnje rodove.

Danes nadaljujemo njihovo pot. S slovensko besedo, običaji, kulturo in druženjem ohranjamo vezi z deželo svojih prednikov ter skrbimo, da naša dediščina ostaja živa in je še naprej del našega vsakdana.

Vse to smo začutili tudi na praznovanju v nedeljo, 11. oktobra. Ob srečanju generacij smo se ozrli na prehojeno pot in se znova prepričali, da je trud naših prednikov obrodil bogate sadove.

Praznovanje ob oltarju

Praznovanje se je začelo s sveto mašo v stolnici svetih Justa in Pastorja v San Justu, ki so se je udeležili predstavniki Slovenskih domov ter predstavnice Republike Slovenije: državna sekretarka dr. Helena Jaklitsch, njena sodelavka ga. Jasna Vrečko in veleposlanica Republike Slovenije v Buenos Airesu ga. Tina Vodnik.

Poseben pečat slovesnosti so dali otroci, mladi in družine v slovenskih narodnih nošah. Argentinska in slovenska zastava sta dogodku dodali še posebno slovesnost ter poudarili povezanost obeh domovin.

Sveto mašo za žive in pokojne rojake iz okraja je daroval msgr. Jože Plut iz župnije Poljane ob pomoči g. Roberta Bresta. S petjem jo je obogatil Mešani pevski zbor San Justo pod vodstvom prof. Diega Péreza.

Pred koncem maše so se verniki, predstavniki društev in oblasti zbrali pred oltarjem Marije Pomagaj z Brezij. V molitvi so se ji zahvalili za varstvo in ji v čast zapeli pesem *Marija, skoz' življenje.*

Skupaj v našem domu

Po maši smo praznovanje nadaljevali v Našem domu, kjer smo na dvorišču z veseljem sprejeli številne prijatelje in goste. Ob prijetnem vzdušju so se zbrani posedli, poklepetali in se razveselili ponovnega srečanja.

Prisrčno dobrodošlico jim je izrekla gdč. Tatjana Malovrh. Nato sta na prizorišče slovesno vstopili argentinska in slovenska zastava, ob spremljavi narodnih noš pa smo prisluhnili argentinski in slovenski himni.

Posebno dobrodošlico smo namenili državni sekretarki dr. Heleni Jaklitsch. Člani folklorne skupine Mladika, ki jo vodi prof. Mirjam Mehle Javoršek, so jo pozdravili s svojimi plesi, otroci Balantičeve šole pa z ~~recitacijo toplih besed in šopkom cvetja. Ob~~ tej priložnosti ji je predsednik Našega doma,

g. Marjan Godec, v zahvalo za obisk podaril darilo in šopek rož.

Nato smo se zbrali ob okusnem kosilu, ki ga je pripravil Martin Godec s svojimi sodelavci. Za slastni štrudelj sta poskrbela Nejko Magister in Ivanka Zupanc s svojimi vnuki. Mladina Našega doma je skrbela za postrežbo, člani društva upokojencev so pripravili domače nudeljne, članice Zveze mater in žena pa so nas razveselile z domačim pecivom.

S skupnimi močmi so vsi prispevali k prijetnemu druženju ob domači hrani, ki je še polepšala naše srečanje.

Med kosilom smo si ogledali fotografije letošnje otroške igre *Aladin*, ki so jo učenci Balantičeve šole pripravili ob praznovanju 75-letnice njenega delovanja.

Metka Trpin – botrica Našega doma

Poseben in ganljiv trenutek smo namenili naši dragi članici Metki Trpin. Z nekaj iskrenimi besedami smo se ji zahvalili za njeno dolgoletno predanost in pomemben prispevek k življenju Našega doma.

Ob ogledu videoposnetka s fotografijami smo obudili spomine na njeno dolgoletno delo ter sodelovanje pri različnih dejavnostih in odsekih našega doma.

V znak hvaležnosti smo ji podelili posebno častno priznanje in jo razglasili za botrico Našega doma. Priznanje in zahvalo sta ji izročila predsednik doma, g. Marjan Godec, tajnica gdč. Sonja Miklič in boter, g. Janez Kržišnik.

S tem smo se ji iz srca zahvalili za vse, kar je skozi leta podarila naši skupnosti, ter počastili njeno posebno in neprecenljivo povezanost z Našim domom.

Skupaj ustvarjamo življenje doma

V nadaljevanju smo si ogledali videoposnetek, ki je predstavil delo in sodelovanje različnih organizacij, ki soustvarjajo življenje v Našem domu. Vsaka s svojimi dejavnostmi pomembno prispeva k ohranjanju naše skupnosti, slovenskega izročila in bogatega društvenega življenja. Spremljevalno besedilo sta prebrala Nace Kržišnik in Cintija Magister. Po ogledu je sledila sladica.

Obiskovalci so si lahko čez dan ogledali tudi fotografsko razstavo in razstavo ročnih del članov društva upokojencev.

Fotografije so pripravili Aleks Pavšer, Alenka Čop, Barbara Kržišnik, Branko Lallire, Gabi Ravnik, Jana Altini, Lucijana Vombergar, Marjanca Čop, Milena Lallire, Natalija Kržišnik, Tonči Oblak in Lučka Oblak Čop, ki je sodelovala tudi pri organizaciji fotografske razstave.

Na ogled so bila tudi ročna dela, ki so jih člani društva upokojencev ustvarjali na tečajih in delavnicah skozi vse leto. Obe razstavi sta razkrili ustvarjalnost, spretnost in predanost naših članov ter pokazali, kako raznoliko in bogato je življenje naše skupnosti.

Na praznovanju niso manjkali niti domači slovenski krofi. Z ljubeznijo in trudom so jih pripravile Marija Krajnik Štrubelj, Aleksandra Grilj Taboada, Magda Skvarca Trpin, Miriam Mehle Altini in Veronika Kržišnik Modic. Poskrbele so, da je bilo naše druženje še slajše!

Priznanja za predanost slovenskemu izročilu

Slovesno praznovanje se je nadaljevalo v glavni dvorani, kjer je predsednik Našega doma, gospod Marjan Godec, pozdravil vse zbrane. V svojem nagovoru se je spomnil zgodovine doma in vseh, ki so s svojim delom, požrtvovalnostjo in predanostjo sodelovali pri njegovi gradnji ter skozi desetletja skrbeli za njegovo delovanje.

Prav po njihovi zaslugi je Naš dom postal prostor druženja, prijateljstva in povezanosti. V njem še danes ohranjamo slovenski jezik, kulturo in tradicijo ter krepimo občutek pripadnosti Sloveniji, čeprav nas od nje loči velika razdalja.

Ob tej priložnosti smo prisluhnili tudi besedam sedanjega predsednika krovne organizacije Zedinjena Slovenija, gospoda Bineta Magistra.

Zbrane je nagovorila tudi naša častna gostja iz Slovenije, državna sekretarka dr. Helena Jaklitsch, ki je izrekla spodbudne besede ter v imenu Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu podelila priznanja.

Priznanje je prejel Naš dom San Justo, ki že 70 let povezuje rojake ter skrbi, da slovenski jezik, kultura in običaji ostajajo del našega vsakdana.

Ob 75-letnici delovanja je bilo priznanje namenjeno tudi Balantičevi šoli, ki nadaljuje svoje pomembno poslanstvo ter mlajšim generacijam pomaga ohranjati slovenski jezik in pripadnost slovenskim koreninam.

Ob 85-letnici izhajanja je bilo priznanje podeljeno tudi glasilu *Svobodna Slovenija,* ki že vrsto let spremlja življenje slovenske skupnosti v Argentini, beleži njene dejavnosti in skrbi, da slovenska beseda ostaja živa.

Med prejemniki priznanj je bil tudi Inž. Jure Komar, nekdanji predsednik Zedinjene Slovenije, ki je s svojim delom in vodenjem le-te pomembno prispeval k povezovanju in delovanju slovenske skupnosti.

Posebno priznanje je bilo podeljeno tudi gospodu Tonetu Oblaku, ki je s svojim vseživljenjskim delom pustil neizbrisen pečat v življenju Našega doma in širše slovenske skupnosti v Argentini. S svojo predanostjo in podporo kulturnim dejavnostim ter umetniškemu ustvarjanju je odločilno pripomogel k ohranjanju slovenske kulturne dediščine in njenemu prenašanju na prihodnje generacije.

Ker se slovesnosti zaradi zdravstvenih razlogov ni mogel udeležiti, so priznanje v njegovem imenu prevzeli njegova soproga in otroci.

Vsa ta priznanja so bila poklon ljudem in ustanovam, ki s svojim delom dokazujejo, da slovenska dediščina živi povsod tam, kjer jo z ljubeznijo ohranjamo in predajamo naprej.

Ko se je odprl zastor ...

Po slovesnih trenutkih, polnih spominov, hvaležnosti in priznanj, je napočil čas, da se odpre zastor našega odra!

Gledališka skupina je pod režijskim vodstvom Ivane Tekavec pripravila predstavo Moja čudovita dama po delu Pigmalion Georgea B. Shawa, iz katerega sta nastala uspešen film ter muzikal. Shaw je tako postal prvi Nobelov nagrajenec za literaturo, ko je hkrati prejel tudi Oskarja, najprestižnejšo filmsko nagrado.

Na odru Frida Beznika nas je zgodba popeljala v London leta 1912. V deževnem večeru so se elegantno oblečeni obiskovalci po koncu gledališke predstave odpravljali domov.

Gospa Eynsford Hill (Veronika Godec) in Klara Eynsford Hill (Vicky Etcheverry Pennisi) sta čakali Freddyja Eynsforda Hilla (Nace Amalfi Tekavec), ki je medtem iskal taksi.

Pod uličnimi svetilkami so pred dežjem iskali zavetje Radovednež (Matjaž Ravnik), Sarkastični gledalec (Ivan Urbančič) in Gledalci (Veronika Avguštin, Mari Bregar, Marjanka Furlan, Ninka Keršič, Milka Poberžnik, Marija Tomaževič, Jože Triler in Marjana Triler). Med njimi se je pojavila prodajalka cvetja Eliza Dolittle (Lucijana Vombergar), ki je govorila z izrazitim naglasom. Zaradi svojega načina govora je bila pogosto tarča posmeha, saj jo je okolica imela za neizobraženo in manjvredno.

Eliza je mimoidoče vztrajno nagovarjala, naj kupijo njeno cvetje. Med njimi je bil tudi polkovnik Pickering (Toni Rovan), ki ji je s svojo prijaznostjo in spoštljivostjo pokazal, da je v njej videl več kot le preprosto prodajalko cvetja.

Dogajanje je spremljal profesor fonetike in jezikoslovja Henry Higgins (Vanči Štrubelj), ki si je v beležnico zapisoval posebnosti Elizine izgovarjave. Prepričan o svojih sposobnostih ji je zatrdil, da jo lahko v šestih mesecih s pomočjo jezikovnega pouka in učenja pravilne izgovarjave spremeni iz cvetličarke nižjega razreda v uglajeno damo visoke družbe, v vojvodinjo!

Tako se je začel nenavaden poskus, s katerim je želel dokazati, kako lahko človek napreduje in uspe ne glede na svoj družbeni status. Pri tem mu je pomagal polkovnik Pickering, prav tako poznavalec jezikov.

Čeprav v priredbi Ivane Tekavec kritika družbe iz izvirnega besedila ostaja, je v ospredju predstava preobrazbe glavnega lika, Elize, iz grdega račka v laboda, dopolnjena s prefinjenim humorjem, petjem in očarljivimi prizori. Moja čudovita dama je tako zgodba o osebnostnem napredku, zagnanosti, vztrajnosti, samospoštovanju, premagovanju predsodkov in trdem delu. Skratka, je zgodba, ki je bila izbrana tudi zato, ker nas povezuje z zgodovino naših prednikov, ki so si prav s temi lastnostmi uspešno izborili napredek.

Eliza si je ponudbo zabeležila, zbrala pogum in se že naslednje jutro zglasila pri Higginsu doma. Tam jo je sprejela gospa Pearce (Andreja Lipušček), ki že vrsto let pri profesorju skrbi za gospodinjstvo. Še pred začetkom učnih ur se je pojavil Elizin oče, Alfred Doolittle (Marko Štrubelj), ki ga profesorjevi načrti glede hčerke niso čisto prepričali, a je v svoji nepoboljšljivi naravi trdno upal, da bo lahko od profesorja iztržil nekaj funtov.

Pomembno vlogo v zgodbi ima tudi Lady Higgins (Nuška Belič), profesorjeva mati, ki živi v udobnem domu skupaj s svojo mlado hišnico (Meči Amalfi Tekavec). S svojo modrostjo sinu pomaga razumeti tudi drugačne poglede, Elizi pa nudi razumevanje in čustveno oporo v času, ko se sooča z družbenimi predsodki in si prizadeva spremeniti svoje življenje.

Ob koncu predstave je občinstvo z navdušenjem nagradilo nastopajoče. Vsak igralec je sijajno prispeval k uspehu predstave. Nastopajoči v vlogah premožnih obiskovalcev opere so prepričljivo prikazali takratne družbene razlike, gospa Pearce in mlada hišnica pa sta s svojima vlogama dovršeno dopolnili

nadaljuje na strani 3 →

70. OBLETNICA NAŠEGA DOMA

→ iz strani 2

dogajanje na odru. Tudi družina Eynsford-Hill je zelo dobro predstavila aristokratsko družino tistega časa. Gospa Eynsford-Hill je s svojo hčerko Klaro Eynsford-Hill ustvarila lepo povezanost v gestah in dialogih, pri čemer se jima je pridružil še Freddy Eynsford-Hill, najmlajši moški član igralske zasedbe. Veronika Godec že nekaj sezon krasno oživlja slikovite like, medtem ko Gledalci, Andreja Lipušček, Matjaž Ravnik, Ivan Urbančič, Vicky Etcheverri Penisi, Nace Amalfi Tekavec in Meči Amalfi Tekavec so prvič nastopili v gledališki predstavi. Vloge so izpeljali kakovostno, izvežbano in gladko!

Elizin oče in Lady Higgins sta, čeprav vsak na svoj a tako različen način, predstavila skrb, zaščito in podporo, ki jo starši nudijo svojim otrokom. Izredna nadarjenost Marka Štrublja v vlogi Doolittla je z imenitnim nastopom in petjem osvojila gledalce, vrni-

tev na oder Nuške Belič pa je bila resnično izjemna pridobitev.

Polkovnik Pickering je izstopal s svojo človečnostjo in spoštljivim odnosom do Elize v zahtevni vlogi, ki se je odlikovala bolj v gestah in kretnjah kot v besedi. Henry Higgins pa je s svojo zbranostjo in natančnostjo dosledno sledil svoji vlogi. Odlikovala sta se z izvrstno interpretacijo tako Toni Rovan kot Vanči Štrubelj, ki je imel še dodaten izziv z daljšimi besedili. Posebej pa nas je navdušila naša Eliza! Lucijana Vombergar je svojo vlogo odigrala odlično ter prepričljivo prikazala njeno spremembo in zasijala kot prava zvezda predstave.

Za uspešno izvedbo so zaslužni tudi vsi, ki so skrbeli za pripravo in tehnično izvedbo. Kostumi, scena, luči, zvok, mikrofoni, šepetalki, maskiranje, pričeske in snemanje so pomembno prispevali k celostni podobi predstave. S skupnim trudom, ustvarjalnostjo in predanostjo je celotna ekipa občinstvu pričarala London na začetku 20. stoletja in poskrbela za prijetno, enkratno gledališko doživetje.

Predstava je vsekakor vredna svoje režiserke Ivane Tekavec, ki je vanjo vložila ogromno ur vaj, učenja in priprav. Rezultat pa je presegel vsa pričakovanja! Iz leta v leto nas igralci navdušujejo in vedno znova presenetijo s svojim talentom in predanostjo.

Sodelovali so: Režija: Ivana Tekavec, Digitalno scensko oblikovanje: Veronika Kržišnik Modic, Scenski prostor: Pablo Zafra s pomočniki, Zvok: Skupina Luč & Zvok SJ, Luči: Aleks Šuc in Matjaž Ribnikar, Mikrofoni: Lučka Bergant Uštar, Šepetalki: Nežka Kržišnik in Berni Juhant, Maskiranje: Veronika Malovrh, Magda Oblak in Lucijana Trpin, Pričeske: Ana Clara Zafra, Fotografiranje: Marko Vombergar, Snemanje: Alberto Muha, Zahvale: Andrejki Selan, Lučki Marinčič in folklorni skupini Mladika.

Iskrena hvala tudi Marku Vombergarju, ki je s svojim fotoaparatom skozi ves dan ujel številne lepe trenutke našega praznovanja in poskrbel, da bodo spomini na ta posebni dan ostali z nami še dolgo.

Praznovanje se je nadaljevalo ob glasbi in plesu

Preden smo se poslovili, smo vse zbrane povabili še na zadnji del praznovanja. Na dvorišču nas je že čakala glasbena skupina Potomci, ki nas je s svojo glasbo povabila na ples. Na žaru so se medtem že pripravljale

dobrote za vse, ki so si želeli še kaj prigrizniti in v prijetnem vzdušju nadaljevati druženje.

Tako smo jubilejni dan sklenili ob glasbi, plesu, domačih dobrotah in prijateljskih pogovorih – prav tako, kot se spodobi za praznovanje doma, ki že sedem desetletij povezuje ljudi in generacije.

Hvala, ker skupaj pišemo zgodbo Našega doma!

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste se nam pridružili pri praznovanju našega jubileja. V veliko čast in veselje nam je bilo, da smo vas lahko gostili v Našem domu ter z vami delili ta pomembni mejnik v zgodovini naše skupnosti.

Posebna zahvala gre vsem, ki ste s svojim časom, trudom, znanjem in dobro voljo pomagali pri pripravi praznovanja. Vsak prispevek, vsaka gesta in vsaka pomoč so bili del skupne zgodbe, ki smo jo ustvarili skupaj.

Lepo je videti, ko nas povezujejo skupna pripadnost, ljubezen do našega doma in spoštovanje do naših korenin!

Sedemdeset let je za nami, pred nami pa so nove poti, nova srečanja in nove zgodbe. Naj nas še naprej povezuje slovenska beseda, naj nas spremlja ponos na naše prednike in naj naša dediščina ostane živa tudi v prihodnjih generacijah.

Zvesti svojim koreninam bomo še naprej skupaj gradili prihodnost Našega doma.

NDSJ

POZDRAV | *Marjan Godec*

Spoštovana državna sekretarka na Uradu Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, dr. Helena Jaklitsch, spoštovana gospa Jasna Vrečko, spoštovana veleposlanica Republike Slovenije v Buenos Airesu, gospa Tina Vodnik, spoštovani predsednik Zedinjene Slovenije, inž. Bine Magister, spoštovani duhovniki: delegat g. Franci Cukjati, msgr. dr. Jože Plut, župnik iz Poljan nad Škofjo Loko, g. Robert Brest, g. Janez Cukjati, g. Pavel Erjavec in g. Pavle Novak. Spoštovani predsedniki in predstavniki domov ter organizacij, dragi rojaki, ki ste nas obiskali iz Slovenije, dragi člani, družine in prijatelji Našega doma San Justo!

Iskreno dobrodošli na praznovanju **70. obletnice Našega doma San Justo,** ki jo letos obeležujemo pod geslom:

»Zvesti našim koreninam, gradimo prihodnost.«

Sedemdeseta obletnica Našega doma je za vse nas prav poseben praznik. Je priložnost, da se ozremo na prehojeno pot in se zavemo, kako dragoceno je vse, kar smo v teh letih prejeli.

Pred sedemdesetimi leti si verjetno nihče ni mogel predstavljati, kakšen pomen bo imel Naš dom za toliko generacij slovenskih družin v Argentini. Kar se je začelo z željo po ohranjanju vere, slovenskega jezika in slovenstva, je skozi desetletja postalo pomemben del našega življenja.

Danes smo zato predvsem hvaležni vsem, ki so omogočili, da se je ta zamisel ohranila in razvijala vse do današnjega dne.

Naš dom ima svoje korenine v slovenskem begunstvu. Naši starši in stari starši so morali zapustiti svojo domovino zaradi komunističnega nasilja in si daleč od nje ustvariti novo življenje. V Argentino so prišli z bolečimi spomini na preteklost, a tudi z odločnostjo, da ohranijo tisto, česar jim nihče ni mogel vzeti: vero v Boga, ljubezen do domovine in pripadnost slovenskemu narodu.

V novih okoliščinah so si želeli ustvariti okolje, v katerem bi lahko njihove družine živele in ohranjale svojo identiteto. Tako so nastajali naši Slovenski domovi, med njimi tudi Naš dom San Justo.

Vera je bila pri tem ena njihovih največjih opor. Duhovno življenje, svete maše, molitev in verska vzgoja so od vsega začetka spremljali našo skupnost in ostajajo pomemben del njenega poslanstva.

Prav tako so imele in imajo še danes nenadomestljivo vlogo naše družine. V njih so otroci prvič slišali slovensko besedo, spoznavali običaje in prejeli ljubezen do svojih korenin. V Našem domu pa so to pripadnost lahko živeli skupaj z drugimi slovenskimi otroki in mladimi.

Čeprav nas od Slovenije loči velika razdalja in so se življenjske okoliščine skozi desetletja močno spremenile, nas slovenstvo še vedno združuje. In prav to je ena najlepših dediščin, ki smo jih prejeli.

Ob tej obletnici želim posebno priznanje nameniti ljudem, ki so bili na začetku te poti.

S spoštovanjem in hvaležnostjo se spominjamo pokojnega gospoda Andreja Selana in pokojne gospodične Angelce Klanšek. Ob tej priložnosti pa se želimo posebej zahvaliti tudi gospodu Tonetu Oblaku, ki se današnje slovesnosti žal ni mogel udeležiti zaradi zdravstvenih težav. Iz srca mu želimo čimprejšnje okrevanje in vse dobro. Vsi trije so bili med pomembnimi spodbudniki Našega doma in posebno mladim. S svojim prizadevanjem, vztrajnostjo in osebnim zgledom so pomagali uresničiti zamisel, katere sadove uživamo še danes. Njihov prispevek ni ostal le del zgodovine, temveč je še vedno prisoten v življenju naše skupnosti.

Zahvala gre tudi vsem nekdanjim predsednikom, odbornikom in sodelavcem, ki so v sedemdesetih letih prevzemali odgovornost za našo ustanovo. Vsako obdobje je prineslo svoje izzive, vendar so se vedno našli ljudje, pripravljeni poskrbeti, da je Naš dom lahko nadaljeval svoje delovanje.

Posebna zahvala gre vsem našim odsekom:

Osnovni šoli Franceta Balantiča, ki je letos praznovala že 75 let delovanja, mladinskima organizacijama SDO in SFZ, Mladcem in Mladenkam, društvu upokojencev »Slovenski kotiček«, Folklorni skupini Mladika, Mešanemu pevskemu zboru San Justo, Zvezi mater in žena Našega doma ter Farnemu odboru.

Vsak od teh odsekov ima svojo posebno vlogo. Skupaj omogočajo, da se v Našem domu srečujejo različne generacije, razvijajo svoje sposobnosti, ohranjajo slovensko kulturo in sodelujejo pri življenju naše skupnosti.

Iskrena hvala vsem njihovim sedanjim in nekdanjim voditeljem, učiteljem, organizatorjem in prostovoljcem. Hvala tudi vsem, ki skrbite za naše prostore, pripravljate prireditve in opravljate številna dela, ki pogosto ostanejo neopažena, a so za delovanje Našega doma nepogrešljiva.

Zahvaljujem se našim duhovnikom, ki so skozi desetletja skrbeli za duhovno življenje skupnosti in spremljali naše družine v pomembnih trenutkih njihovega življenja.

Posebno zahvalo namenjam Republiki Sloveniji, Veleposlaništvu Republike Slovenije v Buenos Airesu in Uradu Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu za dolgoletno podporo našemu delovanju. Ta pomoč nam omogoča, da razvijamo svoje dejavnosti in ohranjamo tesno povezanost s Slovenijo.

Hvala tudi Zedinjeni Sloveniji za sodelovanje in skupna prizadevanja za dobro slovenske skupnosti v Argentini.

In ne nazadnje, iskrena hvala vsem našim članom in družinam, ki Naš dom obiskujete, podpirate in v njem sodelujete. Vaša prisotnost daje smisel vsemu, kar skupaj ustvarjamo.

Dragi prijatelji!

Ob sedemdeseti obletnici se s hvaležnostjo oziramo v preteklost, vendar se moramo vprašati tudi, kakšno prihodnost želimo našemu domu.

Naše letošnje geslo nas spominja, da zvestoba koreninam in gradnja prihodnosti nista dve ločeni nalogi. Prav nasprotno: prihodnost lahko gradimo na tem, kar smo prejeli, če znamo to dediščino živeti tudi v današnjem času.

Pri tem bodo odločilno vlogo imele naše družine in mladi. Če želimo, da bodo prihodnje generacije še naprej povezane s slovensko skupnostjo, se mora ta povezanost začeti doma. V Našem domu pa jim moramo ponuditi prostor, kjer bodo lahko razvijali prijateljstva, sodelovali, prevzemali odgovornosti in tudi sami oblikovali njegovo prihodnost.

Želim si, da bi naši otroci v Našem domu našli toliko lepega, kot smo ga v njem našli mi. Da bi tu še naprej odmevala slovenska beseda, da bi vera ostala pomemben del našega življenja in da bi se tudi prihodnje generacije čutile ponosne na svojo slovensko pripadnost.

Največja zahvala tistim, ki so ustvarili Naš dom, ni samo to, da se jih danes spominjamo, temveč da znamo njihovo delo nadaljevati.

Naj nas sedemdeseta obletnica navda s hvaležnostjo za vse, kar smo prejeli, in nam da pogum ter voljo, da to bogato dediščino predamo naprej.

Naj nas dobri Bog še naprej spremlja in blagoslavlja naše delo.

Bog vas živi!

PRISTAVSKI DAN 2026

V nedeljo, 25. oktobra 2026, je pristavska družina praznovala svoj 59. Pristavski dan in 75. obletnico slovenske Pristave. Letošnje geslo je bilo: »Dve obletnici, ena zgodba«.

Slavje se je pričelo sredi dopoldneva z dobrodošlico in s sprejemom gostov, ki ga je izrazila Tania Oblák, povezovalka celodnevnega programa.

Nato sta voditeljica Prešernove šole ga. Andrejka Papež Córdoba in predsednica društva Slovenska Pristava ga. Andreja Zupanc Magister ob petju himen dvignili argentinsko in slovensko zastavo.

Zatem smo se vsi navzoči udeležili svete maše v kapeli sv. bratov Cirila in Metoda, ki jo je daroval g. Franci Cukjati, ljudsko petje pa je spremljal Matjaž Rožanec. Zahvalili smo se Bogu za vse dobrote, ki smo jih prejeli v vseh teh letih, in Mariji za njeno varstvo.

Po sveti maši smo se vsi navzoči ter predstavniki Slovenskih domov in organizacij zbrali v spodnjih prostorih doma, kjer smo se udeležili kosila.

Kar lepo število rojakov je uživalo skrbno pripravljen meni. Odgovornost za pripravo kosila so prevzeli Ljudmila Golob, Martin Križ in Martin Zarnik s sodelavci. Stregla pa je mladina s Pristave ter mladci in mladenke. Vse je bilo zelo okusno in skrbno pripravljeno!

Sledil je popoldanski program. Kulturni del Pristavskega dneva se je vršil v dvorani doma.

Najprej je vse navzoče pozdravila predsednica doma ga. Andreja Zupanc Magister, nato predsednik Zedinjene Slovenije g. Bine Magister, na koncu pa še veleposlanica Republike Slovenije ga. Tina Vodnik.

Po pozdravih nam je g. Dominik Oblák spregovoril o pomenu obeh obletnic ter obudil veliko spominov na obhojena in preživeta leta na Pristavi.

Pred mikrofon je potem stopil g. Ernesto Córdoba in nam na kratko razložil pomen naslova igre, ki je sledila: »Važno je imenovati se Ernest«.

Avtor igre je Oscar Wilde, režijo pa je prevzela ga. Maruča Zurc.

V tej satirični komediji so prikazane situacije in zmešnjave glede identitete, kar ustvarja zanimive in komične zaplete. Nasmejali smo se domislicam, ki so jih ustvarjali igralci na odru, in uživali v predstavi.

Poleg režiserke so nastopali Luka Trpin, Miloš Mavrič, Jure Golmajer, Marko Urankar, Karlos Selan, Viki Selan, Luči Ayerbe

Rant in Marta Rezelj.

Za scenski prostor so poskrbeli: Aleks Zarnik in Sandra Petkovšek Beltram.

Šepetalki sta bili: Cvetka Češarek Tomažević in Beti Petkovšek Mavrič.

Maskirali sta: Gabi Bajda Križ in Mikaela Križ.

Za zvok in osvetljavo so poskrbeli: Audio Pristava in PTŽ.

V španščino je prevedla Tatjana Rožanec.

Veliko truda je bilo vloženega tako v režijo in igro kot tudi v scenski prostor. Lepo doživetje!

Med dejanji pa so nas s petjem narodnih pesmi prijetno presenetili otroci Prešernove šole pod vodstvom Marjanke Ayerbe Rant Cicciaro.

Ob koncu smo se zahvalili vsem, ki so kakorkoli prispevali k uspešni izvedbi tega dne.

Naše prelepo in doživeto slavje smo zaključili v prijateljski družbi na vrtu zelene Pristave.

LJO

PRAZNOVANJE DNEVA OČKOV IN MAMIC
v Slovenski šoli sv. Cirila in Metoda

Ob letošnjem praznovanju dneva očkov in mamic je skupnost Slovenske šole obhajala čudovito in nepozabno sveto mašo, namenjeno počastitvi in zahvali za življenje ter poslanstvo vseh očetov in mater.

Pri svetem bogoslužju so dejavno sodelovali vsi otroci šole. Vsak otrok je sodeloval z branjem posameznih delov:

- Uvod v sveto mašo in uvod v besedno bogoslužje so pripravili učenci srednje stopnje (María Martinez, María Trinidad Nemanič in Milan Šmon).
- Prošnje vernikov so prebrali učenci višje stopnje (Tomás Šmon, Julia Martinez, Juan Del Pierre, Agustín Reising, Lucas Šmon in Guillermina Šmon).
- Uvod v očenaš in uvod v pozdrav miru sta prebrala María Luján Nemanič in Klemen Šmon.
- Najmlajši učenci nižje stopnje (Joaquín Šmon, Juan Francisco Hirschegger, Carmela Šmon, Julia Plath, Clara Martinez, Salvador Nemanič, Valentín Šmon, Mirko Šmon, Anže Šmon, Bernardo Šmon in Werner Plath) pa so izrekli prisrčne zahvale Bogu za svoje družine, šolo, učitelje, stare starše, slovensko domovino in argentinsko zemljo, ki je sprejela njihove prednike.

Berila in pevsko spremljavo so pripravili dijaki srednje šole, medtem ko je šest ministrantov z izjemno zbranostjo, pobožnostjo in predanostjo služilo ob oltarju skozi celo obredje.

Pridiga g. Gašperja Mauka: »Nujno« in pomembno

Med pridigo se je gospod Gašper Mauko ob evangeljski priliki o svatbi poglobil v razmišljanje o nevarnosti, da bi zaradi nujnih stvari opustili to, kar je resnično pomembno:

»Jezus nam danes v evangeliju pripoveduje o kralju, ki je pripravil čudovito svatbo svojemu sinu, a povabljeni niso želeli priti, ker so imeli druge, »nujne« opravke. Eden je moral iti pogledat svojo novo njivo, ki jo je kupil, drugi preizkusiti nove vole, kako zmorejo vleči plug. Vsak je imel opraviti nekaj »nujnega«, čeprav lahko kar mirno rečemo, da nič od naštetega niti slučajno ni tako pomembno kot poročni dan prijateljevega sina ali rojstni dan tvoje mame.

Tudi med nami se lahko zgodi, da se ujamemo v past na videz »nujnega«. V resnici, pa to, kar sami vidimo kot »nujno« niti slučajno ni tako pomembno. Vsi imamo kakšno zanimanje ali dejavnost, ki nas neskončno privlači, ki nas tako posrka vase, da pozabimo na svet okoli sebe. A kaj je najbolj pomembno? Pomembno je objeti mamo in očeta, dokler ju še lahko. Uživati norčije brezskrbnega otroštva, se igrati z bratci in sestricami, preden nas ujame odgovornost odraslosti. Hvaležno užiti trenutke preprostega veselja v spontanem srečanju s sočlovekom. Obiskati babico in dedka, ki prekipevata od življenjske modrosti. Srečati se z Jezusom v raznih trenutkih dneva, v molitvi, v branju Božje besede, v evharistiji, kjer nam je Bog najbližje. Če vedno rečemo: »Samo še pet minut, da tole odigram, da tole naredim,« kaj hitro zamudimo najlepše trenutke življenja, ki se ne bodo nikoli več vrnili.

Zato nas Jezus danes uči: ne pozabimo na tisto, kar je v življenju najpomembnejše. Bog nas vsako nedeljo posebej vabi na svojo veliko gostijo, »svatbo« svojega Sina – k sveti maši, vabi nas k srečanju z njim v molitvi, prav tako pa nas vabi k rasti in učenju, k temu, da izkoristimo lepe trenutke življenja in cenimo ljudi, ki nam želijo predati toliko dobrega. V vsem tem nas Bog pričakuje in se nas veseli. Ne pustimo ga čakati zaradi bednih izgovorov, ki jih sami okličemo za nujne.«

Darilo otrok svojim staršem

Ob koncu svete maše so otroci presenetili svoje starše z izjemno prisrčnim darilom: vsak od njih jim je izročil majhen cvetlični lonček, ki so ga obdajali papirčki z opisi dobrih del in žrtev, ki so jih otroci z ljubeznijo opravljali v preteklih tednih. Med temi malimi darovi ljubezni za starše so bila opisana dobra dela, kot so molitve, zbrana udeležba pri maši, lepo ravnanje in prijaznost do bratov in sester, pospravljanje svoje sobe, pomoč pri pripravi mize ter celo masaža za utrujene starše.

Molitev za družine

Gospod Jezus, ki si se rodil in rasel v sveti družini, blagoslovi danes vse naše očke in mamice. Podari našim domovom milost miru, zdravja, potrpežljivosti in medsebojne ljubezni. Naj bo tvoja navzočnost v naših družinah luč, ki nas vodi, da v vsakdanjem življenju ne bi nikoli opustili tistega, kar je resnično pomembno. Amen.

Sofia Stumberger

IZLET V GLEW
Dan, poln prijateljstva in veselja

»Vremenska napoved je megla z dežjem …« Tako je pel Aleksander Mežek v svoji pesmi, tako pa je kazala tudi vremenska napoved dan pred našim izletom. Tudi vzgojiteljice vseh slovenskih osnovnih šol iz Buenos Aires smo se znašle pred isto dilemo: ali izlet bo ali ga ne bo?

Anketa se je nagibala k odgovoru *NE* – izleta ne bo. A me smo se prepustile Božjim rokam in se odločile, da gremo, tudi če bo dež! Saj imamo v Glewu streho nad glavo, predvsem pa zaupanje, da se bo vse dobro izteklo.

In tako smo se odpravili na pot, z vero, zaupanjem in odprtim srcem.

Jegličeva (11 učencev), Prešernova (24 učencev), Baragova (3 učenci) Slomškova (21 učencev), Balantičeva (35 učencev) in Rožmanova šola (15 učencev) smo se zbrale okoli desete ure (približno, saj smo nekateri tudi malo zamudili) in skupaj obhajali sveto mašo. Maševal je gospod Robert, ki nas je spremljal ves dan. Luka Skale pa je igral na kitaro in vsi smo skupaj peli ter prosili za lep dan, za prijatelje, starše in naše šole. Čeprav je malo deževalo, je ravno v trenutku, ko smo prejeli sveto obhajilo, posijalo sonce – kot topel Božji pozdrav in znamenje, da nas Jezus spremlja s svojo ljubeznijo.

Po maši smo se hitro zbrali za skupinsko fotografijo, saj smo že komaj čakali, da se začnemo igrati! Seveda smo si vzeli tudi čas za kakšen prigrizek.

Kosilo je imela vsaka šola posebej. Nekateri očetje so na žaru pekli meso ali hamburgerje, drugi pa so prinesli svojo malico. Vsak po svoje, a vsi skupaj v veselem vzdušju.

Ob enih so se na igrišču zbrali otroci iz vrtca ter prvega in drugega razreda, da bi se malo poigrali skupaj. Ingrid Ahlin in Luka Skale sta pripravila zanimive igre. Otroci so se spremenili v različne živali, se lovili, tekli, skakali in celo plesali. Zanimivih dejavnosti in smeha ni manjkalo!

Po kratkem počitku so se začele še igre za starejše otroke. Katera ekipa bo zmagala? Tekmovalnega duha, navijanja in dobre volje je bilo na pretek!

Za konec pa še skupna igra med dvema ognjema, ki je združila vse in nas dodobra utrudila. Po vseh teh športnih dejavnostih smo se vsi zaslužili malico!

Seveda pa na izletu v naravi ne sme manjkati niti blata niti umazanih superg. Saj veste, kjer so otroci, igra in narava, tam čisti čevlji nimajo prav veliko možnosti!

Bil je dan, poln druženja, novih doživetij, prijateljstva in veselja. Kljub negotovi vremenski napovedi smo se odločili zaupati in iti na pot. In Bog nam je podaril sončne žarke, veliko nasmehov ter priložnost, da smo bili skupaj.

Juli Kastelic

JAVNI POZIV SVOJCEM ŽRTEV VOJNEGA IN POVOJNEGA NASILJA K SODELOVANJU PRI POSTOPKIH IDENTIFIKACIJE

Ministrstvo za obrambo v sodelovanju z Ministrstvom za notranje zadeve in javno upravo, Policijo ter Komisijo Vlade Republike Slovenije za reševanje vprašanj prikritih grobišč poziva svojce žrtev vojnega in povojnega nasilja k sodelovanju pri postopkih ugotavljanja identitete žrtev.

Meseca junija je v Sloveniji začel veljati spremenjen in dopolnjen Zakon o prikritih vojnih grobiščih. Napočil je čas, da se skuša odkriti identiteto pomorjenih žrtev, ki so že bile, ali še bodo izkopane iz brezen, jam, rudnikov in drugih množičnih morišč.

A k temu moramo priskočiti na pomoč vsi, ki imamo v družini kakšno žrtev vojnega ali povojnega nasilja. Sodelovati moramo pri postopku identifikacije odkritih žrtev, da se tako izkopanim kostem vrnejo imena. Pridobiti se mora namreč čim več vzorcev DNK živih sorodnikov in tako zajeti različne sorodnike iste žrtve, saj več vzorcev daje boljše možnosti za identifikacijo. Seveda so prioriteta najbližji sorodniki.

17. novembra in 19. novembra bo začela po vsej Sloveniji akcija za oddajo brisov ustne sluznice na naslednjih Policijskih upravah:

- Policijska uprava Novo mesto, Ljubljanska cesta 30, Novo mesto
- Policijska uprava Nova Gorica, Sedejeva ulica 11, Nova Gorica
- Policijska uprava Murska Sobota, Ulica arhitekta Novaka 5, Murska Sobota
- Policijska postaja Koper, Ljubljanska cesta 8, Koper
- Policijska postaja Ljubljana Moste, Tovarniška ulica 50, Ljubljana
- Policijska postaja Celje, Ljubljanska cesta 12, Celje
- Policijska postaja Slovenj Gradec, Francetova cesta 9, Slovenj Gradec
- Policijska uprava Kranj, Bleiweisova cesta 3, Kranj
- Policijska uprava Maribor, Maistrova ulica 2, Maribor

Na teh lokacijah bo po opravljenem pogovoru in pridobitvi potrebnih podatkov ter na podlagi predhodne privolitve odvzet bris ustne sluznice. Iz referenčnega biološkega vzorca bo izdelan genetski profil, namenjen primerjavi z genetskimi profili, pridobljenimi iz posmrtnih ostankov žrtev.

Vsi pridobljeni podatki, referenčni biološki vzorci in iz njih pridobljeni genetski profili se uporabljajo izključno za namen identifikacije žrtev.

V navedenih dnevih se svojci žrtev lahko oglasijo med 7. in 19. uro kadarkoli, ni potreben termin. Morebitni dodatni termini bodo določeni naknadno.

S seboj je treba imeti izpolnjeno izjavo, ki jo objavljamo v prilogi. Iz izjave so razvidne podrobnosti, ki jih morate vedeti o svojcu. Na kraju boste izpolnili tudi pisno soglasje za odvzem brisa ustne sluznice in hrambo profila DNK (za namen ugotavljanja identitete žrtev).

Potrebno je tudi vedeti, v katerem kolenu sorodstva je dajalec brisa z žrtvijo, pri čemer je verjetnost identifikacije višja, čim bližji je sorodnik.

Za sodelovanje ni treba poznati natančnega kraja, kjer naj bi bila pogrešana oseba pokopana, prav tako ni treba imeti dokumentacije o njenem izginotju. Pomembne so predvsem informacije o osebi, za katero svojci menijo, da je bila žrtev vojnega ali povojnega nasilja, ter morebitni podatki o okoliščinah njenega izginotja oziroma smrti.

Kaj lahko naredimo v Argentini?

Na policijsko upravo smo poslali vprašanje, če bo v prihodnosti organizirana akcija v tujini, in so nam odgovorili, da se iz tujine lahko posreduje natančen naslov, kamor bodo poslali potrebno dokumentacijo in DNK set za odvzem brisa ustne sluznice, kar boste lahko poslali nazaj v priloženi kuverti. Prošnjo za DNK set pošljete po elektronski pošti na svojci.zrtev@policija.si.

Sodelovanje pri postopkih identifikacije je povsem prostovoljno, a iskati resnico o pobojih in razkriti dejansko identiteto zamolčanih žrtev, je naša posebna dolžnost!

Prosimo, deli to informacijo s svojimi sorodniki, prijatelji in znanci!

Izjava

V SVOBODNI SLOVENIJI *pred 60 leti*

LETOŠNJI NARODNI PRAZNIK - DAN SLOVENSKE ZASTAVE

Svobodna Slovenija, Leto XXV, Številka 43 (27. 10. 1966)

Letošnji narodni praznik dne 29. oktobra bomo Slovenci v zamejstvu prvič praznovali obenem tudi kot Dan slovenske zastave. Posrečena je misel, da se povežeta spomin na dan naše osvoboditve iz tisočletnega suženjstva nemškemu gospodstvu l. 1918, pa dan, na katerega naj se da čast, spoštovanje in obljuba zvestobe naši zastavi, simbolu našega zedinjenega naroda.

Svoboda in zvestoba slovenstvu! Kaj je svoboda, vemo predvsem mi, ki smo zaradi nesvobode naroda zapustili ozemlje domovine in šli v tujino, kajti: brez svobode je domovina suženj, pa čeprav je tiran iz naše lastne krvi. In mi smo šli iz domovine, da se v svobodi borimo za njeno svobodo, pa če tudi nam nikdar ne bo več dano, stopiti na njena sveta tla. Domovina gre z mami v podobi ideala svobodnega naroda, in mi sami smo domovina, kajti: „Domovina, ni ti meja!“ Kjerkoli smo, smo del naroda, ki ima svoje srce v Sloveniji in svoje ude po vsem svetu. Zato gre z nami spomin na 29. oktober leta 1918, ko je naš narod „v središču“ zaživel prvič po tisočletju svojo svobodo, da je odslej lahko šel v svoj razvoj po svoji lastni odgovornosti in za svojim ciljem. In ta cilj je nam že sto let in več Zedinjena Slovenija, svobodna in sama svoj gospod, ki si po lastni volji izbira svoje prijatelje in sklepa z njimi zveze.

Kakor je Zedinjena Slovenija skupni cilj vseh Slovencev že od časa, ko so se iz ljudstva preobraževali v narod, v politični narod, in svoboda njena vsebina, tako je slovenska zastava njen vidni simbol. Leto 1848 je dalo naš narodni program, Zedinjenje, in dalo nam je tudi našo zastavo: belo—modro—rdeči prapor, kot tiste barve, ki naj slednjemu predstavljajo vse to, kar združuje pojem: slovenstvo. Je to slovenska zavest, da pripadaš enemu narodu, pa naj si kot v 1. 1848 Štajerc, Korošec, Kranjec, Primorec ali sedaj Amerikanec, Argentinec, Avstralec itd., le da si naše krvi. „Biti slovenske krvi, bodi tebi ponos!“ Zato naj slovenski trak bodi tebi ljub in drag in vreden, da ti kiti gumbnico ali znak na prsih. Kar je v srcu, naj se pokaže na zunaj. In zakaj naj bi nas slovenstva bilo sram!? Ker smo majhen narod: zato naj bo zavest postoterjena! Ker smo tisoč let tlačanili: v ponos naj nam bo, da nismo poginili, kakor bi v naših razmerah marsikak večji narod. Da nismo zapadli smrti, je naš slovenski čudež, ki ga ne krijmo pred tujci. Čudež je in čudež bo, če se bomo ohranili še za tisočletje. In da se bomo: prav zato prisezimo zvestobo slovenski Zastavi, ker s tem prisegamo sebi!

Svoboda in zastava!

Videli smo, kako se je okupator klanjal svoji zastavi, ko je obenem teptal našo in streljal zaradi nje v prsi rodoljubov. Vidimo na slednjem koraku, kako narodi časte svojo zastavo, ker vedo, da jim predstavlja vse ono, kar je njih življenje: preteklost, sedanjost in bodočnost. Naša mladina gleda vse to in čuti ponižanje v sebi, da mi sami ne častimo lastne zastave, kakor jo drugi narodi: Je manj vredna? Jo ljubimo manj? Nam predstavlja manj kot drugim njihova? Prav zato, da se mladini pokaže, da je nam zastava tako draga kot slednjemu drugemu narodu njegova, zato ji dajmo čast in slavo: zato praznik Dan slovenske zastave. Živimo v tujini, živimo pod zastavo nove domovine, toda naša vihra v naših srcih, ne tajno in na skrivaj, temveč kadar jo moremo, jo ponesemo v javnost ob strani tukajšnje domače, da pokažemo ob nji, da smo prinesli svoje slovenstvo na novo celino, in da naj prav kot slovenstvo s svojo udeležbo oplemeniti novo deželo, v kateri je usojeno živeti nam in našim otrokom. Ne sramujmo se slovenske zastave, ker nam predstavlja naš narodni izvor, naš razvoj in našo pot v bodočnost, ker je ona naša zgodovina in naša bodočnost. Dokler bo ona javni izraz naše notranjosti, toliko časa bomo slovensko živi.

Da, nam v tujini je dano celo, da čuvamo njeno pravo podobo, tisto, ki so ji jo dali naši predniki, tisto, ki gre preko pokrajin in preko — režimov. In če je danes v domovini omadeževana z znamenjem enega samega režima, je s tem ponižana na gladino partijskega simbola, ki ne zajame več vseh Slovencev in z vseh celin. Mi hočemo, da naša zastava predstavlja vse Slovence, da predstavlja s svojimi čistimi barvami tudi svobodo nad strankami: zato čuvajmo čistost naše zastave. Zato jo dvigajmo na jambor z zavestjo, da jo očiščujemo. Naša poklonitev naj ji bo zadostilni akt za omadeževanje in obljuba za njeno novo, radostno plapolanje v smer cilja, ki so ji ga postavili naši pradedi pred sto leti!

To naj bo naš dan slovenske zastave, ki se bo prvič slavil na naš dan svobode 29. oktobra. Naša zastava naj nam bo prapor, okrog katerega se zbirajmo v imenu pradedov in pravnukov, katerim ga ohranimo čistega in svetega in časti vrednega. Naša zastava — naša prelepa trobojnica bela—modra— rdeča „mavrica na tri pramene“, kliče s streh naših domov, z mlajev na naših taborih prav tako, kakor z gumbnice slednjega, ki jo nosi, s sladko razumljivim jezikom: „Bog živi vse Slovence!“ Mi smo ponosni nanjo, ji dajemo čast, jo ljubimo in ji obljubljamo zvestobo, ker vemo, da je to — zastava slovenstva, zastava slave!

Tine Debeljak

OBISK SAŠA AVSENIKA Z ANSAMBLOM | *Nekaj utrinkov*

ALEJANDRA LAURENCICH | *Nuevo taller literario*

Alejandro Laurencich, njene romane in zbirke kratkih zgodb, od katerih so bile nekatere nagrajene ne le v Argentini, temveč tudi v tujini, že poznamo. Njen roman Vete de mí je bil leta 2011 preveden v slovenščino pod naslovom Pusti me pri miru in izšel pri založbi Beletrina.

Poznamo tudi biografski film Alejandra, ki ga je ekipa pod vodstvom Slovenca Klemna Brvarja in Vida Hajnška posnela v Argentini, Sloveniji in Italiji. Po premieri na Mednarodnem filmskem festivalu v Portorožu je film leta 2019 prispel tudi v Buenos Aires, kjer so ga predvajali v znameniti Narodni knjižnici. Dvorana je bila nabito polna, med uglednimi predstavniki lokalnega kulturnega življenja pa je bil tudi veleposlanik Alain Brian Bergant. Film so nato več let pogosto predvajali na italijanski televiziji RAI in na enem od slovenskih televizijskih programov.

Laurencich ni le priznana pisateljica, temveč se posveča tudi izobraževanju in usmerjanju drugih piscev. Vodi literarne delavnice in individualna svetovanja, na katerih avtorjem pomaga razvijati njihova dela ter jih spremlja pri osvajanju literarne obrti. Je tudi ustanoviteljica revije La Balandra, ki je leta 2019 po osmih letih prenehala izhajati. Kot njena urednica je objavila številna besedila slovenskih avtorjev ter jim s tem pomagala pridobivati prepoznavnost in podporo v argentinskem kulturnem prostoru. To počne še danes.

Poleg vsega naštetega je Laurencich 20. oktobra predstavila knjigo, zasnovano kot literarna delavnica, z naslovom Nuevo taller literario (Nova literarna delavnica), ki je izšla pri založbi Factotum. Predstavitev je potekala v knjigarni Fondo de Cultura Económica v buenosaireški četrti Palermo. Sodelovali sta tudi večkrat nagrajeni avtorici Magalí Etchebarne in Paola Vicenzi. Prva je urednica pri založbi Alfaguara, ki prav tako izdaja Alejandrina dela, druga pa je priznana argentinska pisateljica in pedagoginja.

Občinstvo je napolnilo predavalnico knjigarne. Najprej je spregovorila Paola Vicenzi, ki je svojo predstavitev zasnovala na etimologiji besede »obrt« in jo povezala s pisateljskim poklicem. Nato je besedo prevzela Magalí Etchebarne, ki je predstavila zamisel, da je vodenje literarne delavnice pravzaprav umetnost. Sledila so konkretna vprašanja, na katera je odgovarjala Alejandra, nato pa še pogovor z nekaterimi navzočimi. Dogodek je bil zanimiv in razumljiv tudi tistim, ki se sami ne ukvarjajo s pisanjem.

Med obiskovalci velja posebej omeniti Liliano Heker, esejistko in pisateljico z bogato ustvarjalno potjo na argentinskem literarnem prizorišču. Je prejemnica priznanja za izjemno osebnost mesta Buenos Aires, njena dela pa so prevedena v angleščino, nemščino, francoščino, ruščino, turščino, srbščino, nizozemščino in še.

Knjiga je seveda zasnovana kot prava literarna delavnica. Vsako “poglavje” obravnava določeno temo, denimo dialog ali oblikovanje književnih oseb, ter jo dopolnjuje z razmislekom, praktičnimi vajami in navedki pisateljev, zbranimi v rubriki »Na kratko«. Na koncu knjige so še priporočila za branje in bibliografija.

Predstavitev se je sklenila ob vinu, podpisovanju knjig in seveda živahnem pogovoru med udeleženci.

Ker pa ni prav pogosto, da literarna delavnica izide v obliki knjige, smo se o njej pogovorili kar z avtorico.

RF: Kako naj razumemo naslov tega dela?
AL: Lahko bi rekli, da je to knjiga, ki spremlja pisatelja ali pisateljico pri ustvarjanju, od najosnovnejših do najzahtevnejših vidikov pisanja. Gre za nekakšno »osebno in prenosno literarno delavnico«. Pridevnik *nova* v naslovu je uporabljen zato, ker gre za posodobljeno in razširjeno izdajo moje prejšnje knjige, ki je bila pred leti razprodana.

RF: Je knjiga dostopna tudi nekomu, ki se ne ukvarja s pisanjem? Bi mu bilo njeno branje lahko celo v pomoč?
AL: Seveda! Knjiga je povsem dostopna, in to ne le pisateljem oziroma tistim, ki jih pisanje privlači. V njej lahko uživajo tudi ljudje, ki sami ne pišejo, a radi berejo romane in zbirke kratkih zgodb ter uživajo v literarni fikciji. V knjigi namreč podrobno razlagam in predstavljam vse, kar pripovedovalci in pripovedovalke uporabljamo pri ustvarjanju književnih oseb, zapletov, dialogov in drugih elementov pripovedi ter čemu moramo pri tem posvetiti posebno pozornost.

RF: Kateri elementi knjige so lahko zanimivi za pisatelja oziroma tudi za nekoga, ki se s pisanjem ne ukvarja?
AL: Vaje in razlage so zelo praktična pomoč pri pisanju. Izhajajo iz jasnega namena: spremljati vse, ki želijo pisati prozo, ter jim pomagati, da se tega lotijo strokovno in zavzeto.

Knjiga razkriva pisateljski poklic skozi izkušnje. V njej ni izmišljenih receptov, saj temelji na mojem lastnem izobraževanju in razvoju kot pisateljice. Znanje prenašam tako, kot se prenaša vsaka obrt: s predstavitvijo postopkov, orodij, nasvetov in celo priporočil za branje, ki so lahko v pomoč.

Veliko ljudi, ki so knjigo že prebrali, mi pravi: »Imam jo na pisalni mizi in pišem tako, da jo imam odprto ob sebi, poleg prenosnega računalnika.«

RF: Katera druga dela si še izdala v zadnjem času?
AL: Moji zadnji izdani knjigi sta roman El imperfecto laberinto del amor (Nepopolni labirint ljubezni), ki je izšel pri Factotumu, in El día menos pensado (Najmanj pričakovani dan), ki ga je leta 2023 izdala Alfaguara.

RF: Veliko Slovencev se ukvarja s pisanjem. Tudi v Sloveniji srečamo številne ljudi, ki pišejo iz ljubiteljskih vzgibov, a si obenem želijo preseči zgolj osebno ustvarjanje ali pripovedovati svoje zgodbe. Ta »delavnica« je brez dvoma koristna za vsakogar, ki se odloči za pisanje ali se z njim že ukvarja. Knjiga je seveda napisana v kastiljščini. Na voljo je v knjigarnah po vsej Argentini, mogoče pa jo je naročiti tudi na spletni strani založbe Factotum.

Hvala, Alejandra, in še veliko uspehov na tvoji ustvarjalni poti!

Rok Fink
Lektorirala: Tjaša Lorbek

DOBRODOŠLI V SLOVENIJI
RAST LV | *Po poteh prednikov – 36 dni, ki jih ne bomo pozabili*

»In peli bomo, dokler bomo govorili, slovensko govorili in zato dvakratno peli.«

Letos smo imeli posebno priložnost, da smo spremljali skupino RAST LV, štirinajst mladih argentinskih Slovencev, na njihovem potovanju v Slovenijo. Ana, Anne, Kate, Juampi, Sebi, Santi, Santi, Juli, Ivana, Sofi, Valen, Ivan, Mile in Lu zaključujejo svoje šolanje na slovenskem sobotnem srednješolskem tečaju v Argentini. Zadnje leto njihovega šolanja pa je bilo nekoliko drugačno: namesto običajnih učilnic, zvezkov in domačih nalog jih je čakala pot v Slovenijo – v deželo njihovih prednikov.

Skupaj z nami, voditelji Mile, Gabi, in Tomi, se je 24. junija začelo 36 dni, v katerih smo prehodili ogromno kilometrov, obiskali številne kraje, spoznali veliko ljudi, se veliko smejali, veliko hodili po planinah, plesali, peli in nenazadnje pojedli veliko sladoleda. Predvsem pa smo Slovenijo doživeli na način, ki ga ni mogoče opisati samo z besedami.

Najprej Rim, nato Slovenija

Naše potovanje se je začelo z dvodnevnim postankom v Rimu. Poleg vseh znamenitosti, ki jih ponuja večno mesto, smo obiskali tudi Veleposlaništvo Republike Slovenije pri Svetem sedežu, kjer nas je prijazno sprejel veleposlanik Franc But, kar je bilo za mlade zanimiv uvod v svet Slovenije zunaj njenih meja.

Iz mrzle Argentine v res vročo Evropo in celodnevno ogledovanje znamenitosti ... tako smo začeli naše potovanje.

Toda naš glavni cilj je bil jasen. Po dveh dneh v Rimu smo se odpravili proti Sloveniji.

In končno je prišel trenutek, ko je tisto, kar so poznali iz pripovedovanja staršev in starih staršev, iz fotografij, knjig, zemljevidov in pouka slovenščine, postalo resnično.

Slovenija ni bila več samo beseda.

Bila je pred njimi.

Dva tedna slovenščine – tokrat v Sloveniji

Prva dva tedna bivanja v Sloveniji sta bila namenjena jezikovnemu tečaju, ki ga je pripravil Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik. Po letih učenja slovenščine v Argentini je bila to posebna izkušnja: slovenščino so lahko uporabljali ves dan, v okolju, kjer jo ljudje govorijo vsak dan in kjer je postala naravni del njihovega vsakdana.

Za mlade, ki se slovenščine učijo v Argentini, je takšna izkušnja še posebej dragocena. Jezik, ki je bil do takrat povezan s sobotno šolo, učitelji, družinskimi običaji in slovenskimi društvi, je nenadoma postal jezik okolice.

V tem obdobju smo se vsi udeležili tudi izletov, ki jih je pripravila poletna šola, katerih cilj je bil spoznati nekatere najbolj znane kraje v Sloveniji, kot so Velika planina, Piran, Bled in mnogi drugi …

Po dveh tednih učenja in predstavitve kulturnega programa na »Argentinskem Večeru«, ki ga je organizirala šola, se je skupina za pet dni razšla, tako da je vsak imel priložnost obiskati svojo družino in prijatelje v Sloveniji. Za nekatere je bilo to prvo srečanje z družinskimi člani, ki jih do takrat morda niso poznali ali pa so jih poznali predvsem iz pripovedovanja. Tudi ti trenutki so bili pomemben del potovanja – saj Slovenija za naše mlade ni samo dežela prednikov, ampak tudi dežela ljudi, s katerimi jih povezujejo družinske in prijateljske vezi.

Po tem kratkem »počitku« smo se spet srečali (tokrat v Dijaškem domu Rakovnik) in začel se je zadnji in najbolj zaseden del potovanja. Čakali so nas trije tedni polnega programa.

Po vsej državi

Naš urnik je bil poln.

Obiskali smo Bled, kjer se je pred nami odprla ena najbolj prepoznavnih slovenskih podob. Plavali smo v Portorožu, obiskali Piran, spoznali Maribor in najstarejšo trto na svetu in jedli krofe na Trojanah. Streljali smo z lokom blizu Škofje Loke, državna sekretarka dr. Helena Jaklitsch pa nas je povabila na obisk njenega rojstnega kraja, Novega mesta in nato na SUPanje po reki Krki. Kot pripravo na Triglav smo se povzpeli na Debelo peč, večkrat smo si ogledali Ljubljano, da smo se v njej počutili kot domačini. Udeležili smo se tudi maše na Brezjah, ki jo je obhajal mariborski nadškof metropolit msgr. Alojzij Cvikl, ter obiskali še druge kraje, kjer smo lahko Slovenijo spoznavali iz različnih perspektiv.

Obisk, ki ga moramo izpostaviti, je Kočevski Rog in Jama pod Macesnovo Gorico. Z neprecenljivim vodstvom državne sekretarke dr. Helene Jaklitsch in patra Marka Pavliča smo obiskali ta pomembni kraj za slovensko zgodovino in še bolj za našo zgodovino. Bil je resnično močan trenutek, poln čustev, premišljevanja in tišine. Tam smo imeli majhen križev pot in molili za vse tiste, ki so izgubili življenje pri obrambi svojega naroda in tam počivajo.

»In peli bomo ...«

Poseben del programa je predstavljal kulturni program, ki so ga mladi pripravili že v Argentini.

Skupina je svoj kulturni program predstavila kar petkrat: v Ljubljani v Zavodu sv. Stanislava ob 32. Taboru Slovencev po svetu, ponovno v Ljubljani v okviru Argentinskega večera na Mladinski poletni šoli, nato pa še v Šentjoštu, Podgori in Logatcu.

Program je povezal slovensko in argentinsko kulturo. Mladi so peli slovenske in argentinske pesmi, plesali, recitirali in s tem predstavljali skupnost, iz katere prihajajo.

Njihov slogan je bil: »In peli bomo, dokler bomo govorili, slovensko govorili in zato dvakratno peli.«

V njem je pravzaprav zajeto bistvo njihovega potovanja.

V Argentini govorijo slovensko, ker so jih tega naučili starši, stari starši, učitelji in skupnost. Po prihodu v Slovenijo pa je ta jezik dobil nov prostor in nov pomen. Postal je živa povezava med dvema domovinama, med preteklostjo in sedanjostjo, med družinsko zgodbo in njihovo lastno izkušnjo.

Srečanja, ki so pustila pečat

Med potovanjem smo imeli tudi čast, da nas je v ljubljanski nadškofiji prijazno sprejel škof msgr. Stanislav Zore.

Obiskali smo tudi Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve, kjer smo se srečali z ministrom Kajzerjem, ter Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, kjer smo se srečali z ministrico Suzano Lep Šimenko in državno sekretarko Heleno Jaklitsch.

Takšna srečanja so mladim omogočila, da Slovenijo spoznajo tudi skozi njene institucije in ljudi, ki skrbijo za odnose s Slovenci po svetu.

A Slovenija ni bila samo šola, uradni obiski in kulturni nastopi. Bila je tudi zabava.

Udeležili smo se dveh veselic – ene s skupino Gadi in druge z ansamblom Modrijani. Tudi takšni večeri so bili pomemben del spoznavanja slovenskega načina življenja. Glasba, ples, druženje in veselje so nam pokazali še eno plat Slovenije.

Na vrh Triglava

In potem je prišel Triglav.

Vzpon na najvišji slovenski vrh je bil brez dvoma eden najpomembnejših trenutkov celotnega potovanja. Bil je dolg. Ni bil lahek. Bili so utrujeni, nekateri so imeli tudi strah pred višino. Toda kljub vsemu smo šli naprej.

Korak za korakom.

In na koncu smo vsi prišli na vrh.

Za skupino mladih Argentincev slovenskih korenin je imel vzpon na Triglav še poseben pomen. Triglav ni bil samo gora, ki smo jo želeli osvojiti. Je eden najmočnejših simbolov Slovenije in del predstave o domovini, ki so jo mladi dolga leta spoznavali daleč stran, v Argentini. Poleg tega, kot pravi pregovor, »nisi pravi Slovenec, če vsaj enkrat v življenju nisi bil na Triglavu«.

Zato je bilo na vrhu težko razmišljati samo o utrujenosti.

Bil je občutek: uspelo nam je. Smo doma.

To je trenutek, ki ga nihče od nas ne bo pozabil.

In za konec – Soča

V zadnjem tednu smo se odpravili še na rafting po Soči v okolici Bovca. Po vseh prehojenih kilometrih, obiskih, nastopih, učenju in doživetjih je bila Soča popoln zaključek našega bivanja.

Veliko smeha, veliko vode in še ena skupna dogodivščina.

Če je bil Triglav simbol vztrajnosti, je bila Soča simbol veselja in sproščenosti, s katerima smo zaključili naše skupno potovanje.

36 dni, ki nam bodo ostali v spominu

V 36 dneh smo videli ogromno Slovenije. Hodili smo veliko. Včasih tudi preveč. Spoznavali smo kraje, ljudi in običaje. Nastopali smo, se učili, peli, plesali in recitirali. Spoznavali smo slovensko mladino in sklepali nova prijateljstva. Srečali smo sorodnike in prijatelje. Uživali smo na veselicah, vzponih, izletih in raftingu.

In jedli smo veliko (res veliko) sladoleda.

Toda največ, kar so mladi odnesli iz Slovenije, ni mogoče spraviti v kovček.

Pred več kot osemdesetimi leti so njihovi predniki prečkali ocean in prišli v Argentino, kjer so si ustvarili novo življenje. S seboj so prinesli jezik, vero, običaje, pesmi, spomine in občutek pripadnosti Sloveniji.

Njihovi otroci in vnuki so vse to ohranjali naprej.

Ta generacija pa je dobila priložnost, da ocean prečka v nasprotno smer.

Ne zato, da bi začela novo življenje.

Ampak da bi spoznala, kje se je začela njihova družinska zgodba.

Po vrnitvi v Argentino, Slovenija zanje ni več samo država, o kateri so govorili pri pouku slovenščine. Ni več samo kraj, ki so ga poznali iz pripovedovanja svojih družin.

Zdaj imajo svoje spomine.

Svoje fotografije.

Svoje prijatelje.

Svoje zgodbe.

Zdaj, ko bodo sami pripovedovali o Sloveniji, lahko vsak od njih reče: »Bil sem tam. Šel sem na Triglav. Kopal sem se v Soči. Pel sem slovensko pesem v Sloveniji. Spoznal sem kraje, od koder so prišli moji predniki.«

In zdaj bo tisto, kar se je pred več kot osemdesetimi leti začelo s potovanjem njihovih prednikov iz Slovenije v Argentino, dobilo še eno poglavje.

Mi, voditelji, smo počaščeni, da smo bili z njimi na tem pomembnem dogodku v njihovem življenju. Kot smo vam povedali v živo, vam tudi zdaj želimo reči: hvala, RAST LV, ker ste nam dovolili biti del tega potovanja in ker ste bili tako neverjetno čudovita skupina.

Ponosni smo na vas in vam želimo vse najboljše, vedno.

Los Vo.

PS: toliko ljudem in organizacijam se moramo zahvaliti za njihovo pomoč, podporo, zaupanje, prijaznost, organizacijo in še marsikaj, da bi za vse zahvale potrebovali še en članek. Zato izkoriščamo še to priložnost, da se vam vsem še enkrat iskreno zahvalimo za vse, kar ste storili, da bi bila ta izkušnja nepozabna. Brez vaše pomoči, spodbude in pripravljenosti to potovanje ne bi bilo mogoče.

PS2: Med bivanjem v Sloveniji je imela RAST LV priložnost večkrat sodelovati v intervjujih za različne medije. Če vas zanima več, si lahko ogledate ali preberete vsebine na spodnjih povezavah, ki vodijo do različnih objav; na voljo je tudi enourni intervju na RTV Radio.

- rtvslo.si
- instagram.com/slovenci_zunaj_meja
- volksgruppen.orf.at
- katoliska-cerkev.si
- svet24.si
- Youtube | RASTLV Nastop Argentinskih maturantov slovenskega rodu 2026
- rainews.it
- noviglas.eu
- tv3m.si
- mojaobcina.si/logatec
- Facebook | Veleposlaništvo Republike Slovenije pri Svetem sedežu
- Facebook | Nadškof Stanislav Zore
- Facebook | TDD Rai

IZ DOMAČIH LOGOV | *Vinotok*

Ime vinotok izvira iz jesenskih opravil, časa trgatve in pridelave vina, ko mošt v kleteh postaja vino. Letos se je to zgodilo sicer kakšen mesec prej kot po navadi. Vinotok je tradicionalno slovensko ime za oktober, deseti mesec v gregorijanskem koledarju. Ime tega meseca se je v slovenskem prostoru širše uveljavilo okoli leta 1847. V preteklosti so se uporabljala tudi druga poimenovanja, kot so vinec, vinščak, moštnik in listognoj. Ta mesec zaznamujejo zaključek trgatev, pripravljanje sodov (obročnik) ter jesensko obarvana narava.

Pregovori v tem mesecu so še posebej pestri. Če vinotoka sonce sije, huda zima kmalu v vrata bije. Ako se vinotoka listje težko od drevja loči, huda zima v deželo skoči. Če vinotoka grmi, prihodnje leto dosti žita obeta. Topel vinotok prinaša mrzli svečan. Sveti Simon in Juda (28. oktober) gledata, kje sta sneg in burja doma.

Glavni politični dogodek v Sloveniji v vinotoku je bila izvedba štirih referendumov (enega zakonodajnega in treh posvetovalnih), ki so potekali v nedeljo, 11. oktobra 2026. Volivci so na referendumsko nedeljo odločali o štirih različnih vprašanjih: zakonodajni referendum o noveli Zakona o parlamentarni preiskavi, posvetovalni referendum o ukinitvi RTV-prispevka, posvetovalni referendum o denarni socialni pomoči, posvetovalni referendum o volilni pravici tujcev. Volilna udeležba je bila na vseh štirih referendumih 54,8-odstotna, kar velja za visoko udeležbo pri referendumskem odločanju v Sloveniji. Kvorum pri parlamentarni preiskavi je bil presežen. Pri edinem ustavno zavezujočem (zakonodajnem) referendumu o parlamentarni preiskavi je bil dosežen in presežen zavrnitveni kvorum (ki je znašal 339.706 volivcev), zato novela zakona ne bo uveljavljena. Drama okoli RTV-prispevka je pokazala na sume nepravilnosti pri štetju glasovnic. Pri posvetovalnem referendumu o RTV-prispevku je bil izid izjemno tesen. Še po štetju glasovnic v Sloveniji je kazalo na razliko le nekaj sto glasov, končni uradni podatki DVK po prištetju glasov iz tujine pa so potrdili tesno zmago nasprotnikov ukinitve. Ob rob dogajanja je treba dodati, da je na strani državne volilne komisije prišlo do grobih napak, podaljševanja glasovanja in več sumljivih dogajanj, ki ga je vlada napovedala preiskati.

V Cerkvi na Slovenskem obhajamo v vinotoku mesec rožnega venca. Zaznamovali so ga še naslednji dogodki: Misijonska nedelja in misijonski mesec. Celoten oktober je potekal v znamenju misijonov pod geslom »Pojdite in povabite vse na gostijo«. Osrednja vseslovenska slovesnost je potekala v nedeljo, 18. oktobra 2026, v Velesovem, kjer je romarsko sveto mašo daroval ljubljanski nadškof metropolit Stanislav Zore. V koprski škofiji se je odvil Orgelski festival Koper 2026. V Stolnici Marijinega vnebovzetja v Kopru se je 11. oktobra začel mednarodni orgelski festival Koper, ki bo trajal vse do 15. novembra. Otvoritveni koncert je izvedla priznana organistka Zuzana Ferjenčíková, vstop na vse koncerte pa je brezplačen. Jubilej Koprske škofije: Škof Peter Štumpf je sredi meseca (16. oktobra) z mašo pod geslom »Eno v Kristusu« uradno obeležil začetek praznovanja velikega jubileja Koprske škofije. Obhajamo tudi 800-letnico smrti sv. Frančiška Asiškega. V sredini meseca vinotoka- 15. oktobra - je potekal osrednji spominski koncert, s katerim so se verniki in Frančiškova družina v Sloveniji poklonili temu velikemu svetniku.

V Sloveniji pa obeležujemo tudi Dan reformacije. Ob koncu meseca, 31. oktobra se v Sloveniji obeležuje tudi bogata protestantska dediščina. Pozornost je letos usmerjena predvsem v Prekmurje in evangeličansko cerkev Martina Lutra v Murski Soboti, ki ostaja eden osrednjih simbolov te dediščine pri nas.

Športno dogajanje v Sloveniji oktobra 2026 so zaznamovali zgodovinski domači dogodki, vrhunski kolesarski uspehi in začetki novih klubskih sezon.

Osrednji športni vrhunec meseca je bilo Evropsko prvenstvo v cestnem kolesarstvu, od 2. do 7. oktobra. Slovenija, z glavnima prizoriščema v Ljubljani in Šenčurju, je prvič gostila ta odmevni kolesarski dogodek. Domače navijače je najbolj razveselil Primož Roglič, ki je osvojil naslov evropskega prvaka v kronometru. Na cestni dirki članov je sicer zmagal Belgijec Evenepoel, Roglič pa je zasedel 10. mesto.

Evropsko prvenstvo v namiznem tenisu je trajalo od 11. do 18. oktobra. Dvorana Stožice v Ljubljani je gostila več kot 250 najboljših igralcev in igralk stare celine, kar je bil eden največjih namiznoteniških dogodkov v zgodovini Slovenije.

Jubilejni 30. Ljubljanski maraton je letos potekal med 17. in 18. oktobrom. Legendarni tekaški praznik je ob svoji trideseti obletnici privabil rekordno število udeležencev – prijavljenih je bilo kar 33.281 tekačev.

Prejšnji mesec sem se odločil, da k bolj suhoparnemu besedilu napišem še kakšno priložnostno preprosto pesem, povezano z mesecem, o katerem vam pišem. Tokrat nekaj vinotokovih utrinkov v preprosti pesmi, ki sem ji dal naslov:

Vinotokovi utrinki

Jutra so hladna in trava sivi,
narava že prav po jeseni diši.
Zlati oktober razprostira dlani,
v tisočih barvah ves gozd zažari.
Gore odele so v prvi se sneg,
pastir že pred tedni zapustil je breg.
Iz kleti po mladem že vinu diši,
ptice selijo se v južne ravni.
Dnevi so krajši, se hitro zmrači,
v bogkovem kotu pa svečka gori.
Kostanj na žerjavici glasno poklja,
mošt nas za zimsko obdobje krepča.
Oktober odhaja, bo listja in stelje,
čez morje pošiljamo dobre vam želje.
Zadnje še tople zdaj žarke lovimo,
preden dočakamo spet novo zimo.

Lep pozdrav do prihodnjič.

Franci Donko Mravlje

DESDE LOS PAGOS ESLOVENOS | *Vinotok*

El nombre esloveno vinotok proviene de las labores otoñales, de la época de la vendimia (en Eslovenia) y de la elaboración del vino, del momento cuando el mosto comienza a convertirse en vino. Este año, sin embargo, ese proceso tuvo lugar aproximadamente un mes antes de lo habitual.

Vinotok es el nombre tradicional del mes de octubre, el décimo mes del calendario gregoriano. Esta denominación se difundió ampliamente en el territorio esloveno alrededor de 1847. Antiguamente también se utilizaban otros nombres, como vinec, vinščak, moštnik y listognoj. Este mes se caracteriza por la vendimia, la preparación de los toneles y barricas, así como por los colores otoñales de la naturaleza.

Los refranes populares de este mes son realmente variados. «Si en vinotok brilla el sol, pronto un duro invierno llamara a la puerta». «Si en vinotok las hojas se resisten a desprenderse de los árboles, un duro invierno irrumpirá en la región». «Si truena en vinotok, el próximo año promete una abundante cosecha de cereales». «Un vinotok cálido trae un svečan (febrero) frío».

Durante vinotok el principal acontecimiento político en Eslovenia fue la celebración de cuatro referendos (uno legislativo y tres consultivos) el domingo 11 de octubre de 2026. Ese día, los electores debieron decidir sobre cuatro temas diferentes: un referendo legislativo sobre la reforma de la Ley de Investigación Parlamentaria; un referendo consultivo sobre la eliminación de la contribución destinada a RTV Slovenija; otro sobre la asistencia social económica; y un cuarto sobre el derecho a voto de los extranjeros. La participación electoral fue del 54,8 % en los cuatro referendos, una cifra considerada elevada para este tipo de consultas en Eslovenia. En el referendo sobre la investigación parlamentaria se superó el quórum requerido. En esta única consulta constitucionalmente vinculante, de carácter legislativo, se alcanzó y superó el número de votos necesarios para su rechazo, fijado en 339.706 votantes. Por tal motivo, la reforma de la ley no entrará en vigor. La controversia en torno a la contribución a RTV Slovenija puso de manifiesto sospechas de irregularidades en el recuento de los votos. El resultado del referendo consultivo sobre esta cuestión fue extremadamente ajustado. Incluso después de contabilizar los votos emitidos en Eslovenia, la diferencia parecía ser de apenas unos cientos de sufragios. Sin embargo, los datos oficiales definitivos de la Comisión Electoral Estatal (DVK), una vez incorporados los votos procedentes del extranjero, confirmaron la estrecha victoria de quienes se oponían a la eliminación de la contribución. Cabe añadir que, durante el transcurso de la votación, se produjeron graves errores de parte la DVK, se prolongó el horario de votación y tuvieron lugar varios episodios sospechosos los cuales serán investigados por el Gobierno.

En la Iglesia católica de Eslovenia, vinotok es el mes del rosario. A su vez también es el Mes de las Misiones durante el cual se celebra el Domingo de las Misiones. Todo octubre estuvo dedicado a las misiones bajo el lema «Vayan e inviten a todos al banquete». El evento central a nivel nacional tuvo lugar el domingo 18 de octubre en Velesovo, donde el arzobispo metropolitano de Ljubljana, Stanislav Zore, presidió la misa de peregrinación.

En la diócesis de Koper se celebró el Festival de Órgano de Koper 2026. Este evento internacional, que comenzó el 11 de octubre en la Catedral de la Asunción de María con el concierto inaugural a cargo de la reconocida organista Zuzana Ferjenčíková, se extenderá hasta el 15 de noviembre y es de entrada gratuita.

Jubileo de la Diócesis de Koper: El obispo Peter Štumpf inauguró oficialmente el gran jubileo de la Diócesis de Koper con una misa bajo el lema “Unidos en Cristo” a mediados de mes (16 de octubre). Asimismo, se conmemoró el 800.º aniversario de la muerte de san Francisco de Asís. El 15 de octubre tuvo lugar el concierto conmemorativo central, mediante el cual los fieles y la familia franciscana de Eslovenia rindieron homenaje a este gran santo.

En Eslovenia también se celebra el Día de la Reforma. A fin de mes, el 31 de octubre, el país conmemora su rico legado protestante. Este año, la atención se centra especialmente en la región de Prekmurje y en la iglesia evangélica de Martín Lutero, situada en Murska Sobota, que continúa siendo uno de los principales símbolos de esta herencia en el país.

La actualidad deportiva eslovena de octubre de 2026 estuvo marcada por acontecimientos históricos celebrados en el país, grandes éxitos en el ciclismo y el inicio de nuevas temporadas de las competiciones de clubes.

El principal evento deportivo del mes fue el Campeonato Europeo de Ciclismo en Ruta, celebrado del 2 al 7 de octubre. Eslovenia, con Ljubljana y Šenčur como sedes principales, albergó por primera vez esta importante competición. El mayor motivo de alegría para los aficionados locales fue Primož Roglič, quien conquistó el título de campeón europeo en la prueba contrarreloj. En la prueba de ruta, sin embargo, la victoria fue para el belga Evenepoel, mientras que Roglič terminó en décima posición. El Campeonato Europeo de Tenis de Mesa se disputó del 11 al 18 de octubre. El pabellón Stožice de Liubliana recibió a más de 250 de los mejores jugadores y jugadoras del continente, en lo que constituyó uno de los acontecimientos más importantes de la historia del tenis de mesa en Eslovenia. La trigésima edición de la Maratón de Ljubljana tuvo lugar los días 17 y 18 de octubre. Esta legendaria fiesta del atletismo, que celebró su trigésimo aniversario, atrajo a un número récord de participantes: nada menos que 33.281 corredores se inscribieron en la prueba.

El mes pasado decidí comenzar a acompañar mis textos (un poco más “aburridos”) con algún poema sencillo y ocasional relacionado con el mes sobre el que les escribo. Esta vez les ofrezco algunas impresiones de vinotok en forma de un sencillo poema, al que he titulado:

Impresiones de vinotok

Las mañanas son frías y la hierba gris,
la naturaleza ya huele a otoño.
El dorado octubre extiende sus manos,
el bosque entero resplandece en mil tonos.
Las montañas se visten con la primera nieve,
y el pastor abandonó la colina hace semanas.
De las bodegas ya llega el aroma del vino nuevo,
las aves migran hacia las llanuras del sur.
Los días son más cortos, oscurece temprano,
arde una vela en un rincón sagrado.
Las castañas crepitan ruidosamente en las brasas,
el mosto nos da fuerzas para afrontar el invierno.
Octubre se despide, habrá hojas y hojarasca,
y a través del mar les enviamos nuestros buenos deseos.
Ahora disfrutamos de los últimos rayos de sol,
antes de recibir de nuevo el invierno.

Un cálido saludo y hasta la próxima.

Franci Donko Mravlje

KNJIGA, KI JE PREMAGOVALA RAZDALJE IN POVEZOVALA LJUDI

V Svobodni Sloveniji je bil letos ob 125. letnici rojstva objavljen **življenjepis Josipa Lesarja.** Bil je notar, politik, urednik, zgodovinar ter kulturni in socialni delavec med slovensko skupnostjo v Argentini. Bil pa je tudi velik domoljub in še posebej zvest rojstni Ribniški dolini.

Njegov največji doprinos Ribnici pa je bilo reševanje zapiskov ter urejanje in objava monumentalne knjige *"Zgodovina Ribnice in ribniške pokrajine",* ki je predstavljala življenjsko delo njegovega prijatelja, takrat že pokojnega ribniškega dekana Antona Skubica.

Zgodba, kako je ta knjiga nastala, je pa še posebej zanimiva. Dekan Skubic je veliki del svojega življenja posvetil pisanju zapiskov o ribniški zgodovini, a ga je januarja 1940 smrt prehitela, še preden mu je uspelo zapiske strniti v celoto. Pokojnikova sestra je v skrbi, da bi se to delo nadaljevalo, prosila rojaka in duhovnika prof. Franceta Frica, naj jih pripravi za tisk. Za urednika obsežnega gradiva so predlagali zgodovinarja in Skubičevega prijatelja dr. Franceta Trdana, a ta je kmalu ugotovil, da je delo preobsežno in prosil, da bi se ti zapiski shranili v ribniškem župnijskem arhivu, da se ne bi sredi okupacije izgubili ali bili uničeni. Dr. Trdan je umrl leta 1941 in tako se je upanje na izdajo knjige sredi vojne izgubilo.

Notar Josip Lesar je pa iz izseljenstva v Argentini dolgo časa kasneje še vedno sledil usodi dela prijatelja in mentorja Skubica. Leta 1958 mu je uspelo stopiti v stik z rojakom Francetom Fricem. Ta je v Sloveniji prevzel skrb za v ribniškem župnišču shranjeno izvorno gradivo, ga zbral in uredil. Ker se je bal, da bi se original izgubil, ga je prof. Fric dal v več izvodih pretipkati in ga na skrivaj pošiljal v Argentino.

Notar Lesar je potlej s pomočjo prof. Frica, ki je bil tudi fotograf, po dolgoletnih naporih, na drugi strani sveta, daleč od rojstne ribniške doline, v negotovosti političnih napetosti med Jugoslavijo in slovensko emigracijo te zapiske zbral, uredil, dopolnil, obogatil s fotografijami in z velikim trudom in vztrajnostjo ter ob podpori donatorjev po skoraj dveh desetletjih tudi izdal v Buenos Airesu.

Knjiga od takrat (in še danes) velja kot temelj znanja zgodovine ribniške pokrajine. Vsak izvod, ki ga je Ribničanom s trudom uspelo pridobiti iz Argentine, je bil zanje skrbno čuvana dragocenost.

Več kot štiri desetletja kasneje po smrti notarja Lesarja je vnukinja Ana Maria Rant Gaser prinesla v Ribnico del obsežne zapuščine dedka, s katerim so bile razjasnjene doslej manj znane okoliščine nastajanja knjige. Gradivo je zbrala ter pridobila od svojih sorodnikov v Argentini in od sorodnice prof. Franca Frica Marte Nerad. Obsega številna pisma, dokumente, fotografije in izvirne izvode publikacije. K zbiranju tega gradiva jo je spodbujal tudi ribniški knjižničar in domoznanec Domen Češarek; ta je v času zbiranja urejal Josipovo knjigo "Hrvača", ki je izšla posthumno leta 2023. Ker ribniška knjižnica Miklova Hiša nima primernih prostorov za hranjenje tovrstnega gradiva, je zapuščino prevzel Muzej Ribnica.

To je bila osnova na kateri se je letos zgradil projekt *"Pod zvonovi sv. Štefana",* obsežen skupni kulturno-zgodovinski projekt v Ribnici, ki je bil zasnovan ob obeleževanju 150. obletnice rojstva dekana Antona Skubica (1876–1940), avtorja *Zgodovine Ribnice in ribniške pokrajine,* in tudi petdesetletnico izdaje te knjige. Pri tem medsebojnem projektu so moči združile vse kulturne ustanove v Ribnici, vključno z Muzejskim društvom Ribnica, Knjižnico Miklova hiša in Muzejem Ribnica ter Župnijo Ribnica.

Pod okriljem tega projekta je nastala knjiga, posvečena zanimivi zgodbi o nastanku te zgodovine. Knjiga o nastanku knjige, če želite. Knjiga je zelo zanimivo urejena, ima mnogo fotografij materiala in vsebuje sedem prispevkov različnih avtorjev.

Seveda sva bila Ana Maria in jaz prisotna ob predstavitvi te knjige, ki nosi isti naslov kot članek, *"Knjiga, ki je premagovala razdalje in povezovala ljudi"*, 5. oktobra 2026 v Muzeju Ribnica. Bila sva presenečena in vesela ob polni dvorani. Takrat sva res prvikrat na polno dojela, no, vsaj jaz sem, koliko ta petdesetletna knjiga pomeni za Ribničane in kako so ponosni na bogato zgodovino svojih krajev.

Najbolj pa naju je ganil pogled na vseh sedem avtorjev, ki so z vodjo projekta mag. Marino Gradišnik M., muzejsko svetovalko v Muzeju Ribnica, sodelovali v predstavitvi nove knjige o zgodbi nastanka knjige. Tu je prišlo da izraza, da knjiga ni samo povezala rojake medvojne generacije - Skubic, Fric, Lesar - ampak vsaj še tri naslednje generacije Ribničanov; starost avtorjev prispevkov je namreč razpeta med prvo naslednjo generacijo - ena izmed avtoric je Lesarjeva nečakinja Veronika - preko naslednje generacije, mag. Antona Berčana, dekana Ribnice, muzealke Polone Grm in Domna Češarka, vodja domoznanstvenega oddelka v Knjižnici Miklova Hiša, pa do treh mladih študentov zadnjega letnika magistrskega študija zgodovine, vsi domačini: Tjaž Mihelič, Nika Žlindra in Žiga Rus.

23. Oktobra pa se je v Urban Centru Ribnica otvorila tudi muzejska razstava o zgodbi nastanka knjige in o ljudeh, ki so k temu nastanku pripomogli. Razstavo, tako kot tudi knjigo, je oblikovala ekipa treh mladih ribniških oblikovalcev. Na domiselno postavljenih panojih smo lahko brali o življenjskih zgodbah dekana Skubica, prof. Frica in notarja Lesarja, si ogledali osebne predmete, kot so bili Skubičeva beležka, Fricev mašni kelih - darilo za srebrno mašo po načrtu arh. Plečnika – in usnjeno aktovko notarja Lesarja, v kateri je prevažal dokumente, zapiske in občasno tudi kako jabolko za vnuke. Razstavljena je tudi obsežna zbirka pisem med Fricem, Lesarjem in drugih, ki nas je spomnila, kako počasno in zamudno je bilo takrat koordiniranje takega projekta, brez mednarodnih telefonskih povezav ali interneta. Glavni del razstave pa so bili seveda Skubičevi zapiski, Fricovi tipkopisi in original knjige, ki ga je Lesar lastnoročno natipkal in sestavil z originalnimi fotografijami.

Tako je ta knjiga premagala razdalje in politične razdore in povezala medvojno generacijo, povojne izseljence, njih vnuke in vnukinje v Argentini in v Sloveniji, ter naslednjo generacijo Ribničanov vse do najmlajše generacije lokalnih zgodovinarjev, ki danes lahko z jasno presojo, brez političnih predsodkov, pravilno ovrednotijo trud teh mož in počastijo njihovo ime in spomin.

Naj za konec dodam, da je to že tretja knjiga, ki je v Sloveniji izdana na osnovi dokumentov v zapuščini notarja Lesarja. Poleg že omenjene knjige *"Hrovača"* in *"Knjiga ki je premagovala razdalje in povezovala ljudi"* je tudi izšla pesniška zbirka Tineta Debeljaka *"Turjaški Labod"*, katere tipkopis se je našel v tej zapuščini. Poleg teh knjig je tudi Študijski Center za Narodno Spravo (SCNR) ki hrani ostali -nepovezani z Ribnico – del Lesarjeve zapuščine, tudi objavil na spletu v *Zakladnici Spominov* več zanimivih esejev: *Načrt gospodarske obnove Slovenije* (1948), obsežen rokopis iz leta 1948, v katerem je Lesar v emigraciji razmišljal o povojni ureditvi slovenske države na temeljih krščanske pravičnosti; *Nekaj pogledov na 50 let slovenske preteklosti, 1900–1950,* digitaliziran tipkopis njegove zgodovinske refleksije časa; in *Seznam požganih vasi med drugo sv. vojno.* V nastajanju pa je še četrta, in morda najbolj obsežna knjiga, to je knjiga spominov, ki jo je notar Lesar napisal za potomce.

Koliko izjemnega materiala za obstoj slovenstva ne samo v emigraciji, ampak tudi v domovini so naši predniki ohranili, zapisali, pa morda nikoli natisnili ali objavili! Kot je zapisal urednik knjige *"Hrovača"* Domen Češarek: »Knjiga, ki je pred vami, je 72 let čakala skrita v zaprašeni omari v argentinskem mestu Buenos Aires.« Koliko takih zakladov se še skriva v zapuščinah naših dedkov in babic, v zaprašenih omarah v Buenos Airesu, Clevelandu in še marsikje drugje? Zdi se mi, da je dolžnost naše generacije, da se delo in zgled naših prednikov ne samo ohrani, ampak javno objavi. V njihov spomin in v korist bodočih rodov v izseljenstvu, v zamejstvu in v domovini. Čas je pravi. Komunistične Jugoslavije ni več. Zdaj gre za Slovenijo! Mladi, strokovni in nepristranski zgodovinarji tu v Sloveniji so izjemno hvaležni za vsak doprinos, ki jim omogoča pravilno osvetliti slovensko zgodovino od 1940 pa do danes. Kajti ta del našega spomina je treba pravilno osvetliti in uravnotežiti. Brez pravega dojemanja dogodkov ne more biti sprave. In če ne bo sprave, Slovenija nikoli ne bo sproščeno in na polno zadihala z obema kriloma pljuč.

Marko Gaser

ASEF

Odprte so prijave za **ASEF štipendijski program – Obisk Slovenije 2027.** Program mladim slovenskih korenin omogoča 10-tedenski raziskovalni ali delovni obisk na slovenskih univerzah, v podjetjih in raziskovalnih inštitutih. V letu 2027 nameravamo število udeležencev podvojiti, zato nam je širjenje informacije letos še posebej pomembno.

Ker se zavedamo vaše pomembne vloge pri povezovanju s slovensko skupnostjo in diasporo ter spodbujanju akademskega sodelovanja v državah vaše pristojnosti, se obračamo na vas s prošnjo za pomoč pri širjenju informacije o odprtju prijav. **Rok za prijavo je 29. november 2026.**

KOLEDAR

1. novembra
Ob 9:30 v cerkvi Marije Pomagaj rožni venec in nato sv. maša za vse pokojne slovenske duhovnike v Argentini in za vse pokopane v cerkvi Marije Pomagaj

8. novembra
74. obletnica Društva Slovenska vas

14. novembra
Evropski večer - Slovenski dom Carapachay

15. novembra
Skupni mladinski dan na Pristavi

19. - 22. novembra
Martinovanje v Mendozi

“ ZA RAZMISLEK IN NASMEH ”

“En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran”

PREGOVORI IN CITATI

MOJSTER

To so pa res mojstri!

Avseniki so bili prvič v Argentini in pripravili za slovensko skupnost tri nepozabne koncerte in srečanja. Na prvem koncertu v nabito polni dvorani Usina del arte so dosegli, da je cela dvorana z njimi pela “Slovenija, od kod lepote tvoje”, o čemer so celo poročali mediji v Sloveniji.

“To so pa res mojstri!”, je vzklikala navdušena publika po vsakem koncertu. Priredili so veselico v Našem domu in piknik v Slomškovem domu, povsod pa poskrbeli za pravo slovensko vzdušje.

Sašo Avsenik je na svojem profilu na družbenih omrežjih med drugim napisal:

“Daleč od doma, a med svojimi. Ponosni, da lahko z glasbo povezujemo generacije ter širimo in ohranjajo slovensko kulturo in jezik tudi na drugem koncu sveta.”

“Ko sredi Argentine cela dvorana zapoje slovensko ...

Tisoče kilometrov od doma naš jezik živi, naša pesem povezuje in ljubezen do Slovenije prehaja iz roda v rod.

Hvala, ker jo ohranjate. Ker jo nosite v srcu. In ker smo lahko z vami zapeli tako, kot znamo Slovenci – iz vse duše.”

“Nekateri večeri so res nekaj posebnega. Toliko srčnosti, povezanosti, ljubezni, dobre volje in gostoljubja v sebi nosijo naši rojaki in kako zelo na vsakem koraku izkazujejo domoljubnost. Počaščeni smo, da jih z glasbo lahko združujemo in nas, Slovence, povezujemo.

Čudovit večer, hvala vam!”

“Hvala za toliko topline, ponosa in nepozabnih trenutkov. Dokler bomo skupaj peli slovenske pesmi, bo Slovenija živela povsod po svetu.”

“Messi in Maradona sta z Argentino osvojila svet, nas pa je osvojila Argentina.”

Bili so trije dnevi polni slovenske pesmi, plesa, veselja, domoljubja in pravega slovenskega ponosa.

Res ste pravi mojstri! Upamo, da se kmalu vrnete!

Kaj pa o mojstrih pravijo pregovori?

• **Vaja dela mojstra.** *(slovenski pregovor)*

• **Mojstrova roka je najboljše orodje pri hiši.** *(nemški pregovor)*

• **Mojster te pripelje do vrat, preostalo je odvisno od tebe.**
(Kitajski pregovor)

• **Tudi mojster dela napake.**
(japonski pregovor)

• **Pravi revež je tisti mojster, ki ni bil nikoli vajenec.** *(nemški pregovor)*

• **Dober mojster vzgoji odličnega učenca.**
(kitajski pregovor)

• **Kdor ima mojstra, ima zaklad.**
(italijanski pregovor)

• **Mojster mojstra spozna na daleč.**
(ruski pregovor)

• **Delo hvali mojstra.**
(slovenski pregovor)

• **Vprašaj izkušenega, ne učenega.**
(arabski pregovor)

• **Goslač potrga precej strun, preden postane mojster.**
(nemški pregovor)

• **Dobro orodje, pol mojstra.**
(slovenski pregovor)

• **Kdor se ni poklica učil pri mojstru, ga ne bo nikoli znal.** *(turški pregovor)*

• **Kakršen je mojster, tako je delo.**
(slovenski pregovor)

Izbral: **Jože Jan**

Svobodno Slovenijo podpirajo

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

Grupo HZ

SLOAR
CÁMARA DE COMERCIO ESLOVENO ARGENTINA

BAJDA s.r.l.

SVOBODNA SLOVENIJA | *Glasilo Slovencev v Argentini*
Ustanovitelj: Miloš Stare
Lastnik: društvo Zedinjena Slovenija
Predsednik: Albin V. Magister

Uredniška ekipa:
Jože Jan, Tomi Kastelic, Sofi Komar, Lucijana Vombergar in Leila Erjavec

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LI BRE
Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires - Argentina
email: svobodna.ba@gmail.com
www.svobodnaslovenija.com.ar

Podpisani članki lahko ne izražajo mnenja in uredniške usmeritve Svobodne Slovenije.